

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

1 évi ára 24 korona.
1 évi ára 2 korona.

VIDÉKEN:

1 évi ára 28 korona.
1 évi ára 2 k. 40 f.

HIRDTÉSEK:

Ötvenéves péld. sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fill.

Ötvenéves péld. sor 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, január 19.

Mai számunk főbb közleményei:

Polónyi Izlése.

A Máv. aradi új üzletvezetője.

Zellinszky Gábor bajnottja.

Százezer koronás kártérítési per a Zellinszky-fiúk ellen.

Rongyosok ostroma Neuman Samu kétezer koronájáért.

A jósó — ellépett.

Tarkaságok.

Kincstári tüzelő — nyáron?

Arad, január 18

Az a szegény ember, aki a lakásában megfagy, vagy pedig tüdőgyuladást kap, esetleg az, akinek csak a gyerekei esnek torokgyíkba, mert a mai faárak mellett nincs módjában fűtenie; végső elkeseredésében vigasztalja meg magát azzal a gondolattal, hogy Arad város tanácsa akarta, feltétlenül akarta, több héten és kétszer annyi éven keresztül akarta a fadrágaságot enyhíteni s e célból az állami faraktárt megvásárolni. Hasznító volt a vigasztalása azoknak a családoknak, amelyek lemondása révén a hűtőfogyasztók statisztikája kisebb lett. Hogy a város akart hatósági mézarszéket csinálni s amint azt a latin költő egyenesen az aradiak számára írta, nagy dolgokat akarni is elegendő. Hogy az akarat se fűtésre nem alkalmas, se a leves főzésére nem elegendő, ez nem a tanács hibája.

Az aradi fakereskedők ma újabb

négy koronával fölemelték a tűzifa árát. Tudjuk, hogy az áraknak ez az emelése nem egyedül tőlük függ, bár alig zárható ki az a föltevés, hogy a tűzifa hiányát azok, a kiknek régebről beszerzett készleteik vannak, szívesen használják ki az árak kartell-szerű emelésére, s az is kétségtelen, hogy a fatermelők vagon-árainak emelése a fogyasztók árainál fokozottabb százalékokban érvényesülnek, úgy, hogy a faüzlet rentabilitását a közönség nyomorúsága nem csökkenti. Miután azonban altruizmust a forgalom semminő terén nem lehet kívánni. — végül is természetesnek kell találni, hogy a fakereskedő, aki nem szociális hivatást teljesít, hanem a maga keresetért üzi hivatását, ezt a keresetet igyekszik minél kedvezőbbé tenni, vagy ha azt nem hajlandó csökkenteni.

Az azonban nem természetes, hogy a hatóság, amelynek az altruizmus a hivatása és amelynek szociális érdekeket kellene szolgálni, megálljon az akarattal, annál a lendületnél, amely szép és elismerni való, de értéktelen, mielőtt a cselekvés nem követi. Az állami faraktár ügye bürokratikus formásokon akadt meg. Igaz, hogy ezeket a nehézségeket nem a város támasztotta, hanem a folyamómérnöki hivatal, bizonyos „árvízvédelmi intézkedések” címén. De a város vezetőiben, ha egy ilyen komoly és kegyetlenül sürgős kötelességnek akarnak eleget

tenni, legyen annyi energia, amely az ilyen bürokratikus akadályokon újabb időpazarlás, újabb aktafecsérlés nélkül keresztülvágja magát. A kivételes helyzetre való tekintettel keresztül kell vinni a földmívelési miniszternél, hogy az akadályul támasztott, máskor talán fontos, most azonban mellékes szempontoktól tekintsenek el, nehogy az akciót, amelyet ép a földmívelési miniszter jóakarattal és segítségével indított meg a város, az a szegény érje, hogy az állami tüzelőt — nyár közepén kezdjék majd eladni.

Tudjuk, hogy az állami faraktár se lesz teljes segítség, sőt nagyon fogyatékos prövösség. Az állami faraktár, ha megvalósul, egyelőre, sajnos, nem halmozhat föl annyi tűzifát, amennyi a város lakosságának teljes szükségletét fedezné. Előző tehát az az aggodalom, hogy a város fakereskedelmét teljesen, vagy részben tönkretenné. De annak mindenesetre akadály lehet az állami fatelep, hogy a fakereskedők a faárak emelését előbb kezdjék meg és magasabbra vigyék, mint ahogy azt a valóságos körülmények indokolják. Meg vagyunk győződve arról, hogy ha az állami fatelep már meg lenne és megkezdte volna a közönség gondoz kiszolgálását, a mai áremelés vagy nem következett volna be, vagy pedig mindenesetre szerényebb mérvű lett volna. A hatóság tehetetlensége, amelynek a város eb-

Szinek.

Írta: Hegedűs Gyula.

A költő.

A költő a kávéházban ült, a fekete kávéját kavarta és a kasszirosleánnyal kacérokodott. Az arcát mosolygásra huzta szét s valahányszor a kasszirosleány rátekintett, büszke öntudattal simította hátra homlokára lecsúszgató bozontos fekete haját.

Mikor azonban egy potrohos, gyémántgyűrűs és vastag aranyláncos úr odament a kasszirosleányhoz, a költő sértődve elfordult és kibámult az ablakon.

Most véletlenül komoly dolgokról gondolkozott. A munkáját akarta kiadni s az forgott fejében, vajon lesz-e vele sikere? Milyen lesz a kritika? Elismeri? Elítéli?

Szinte érezte már a díszesség lehellétét. Az ablak előtt egy csinos szőke asszony ment el, mire ő olyan kibívóan tekintett a szemébe, mintha a kiadók már párbaft vívnának egymással azon, hogy melyik adja ki a könyvét.

S mikor a szőke asszony ellebegett, eszébe ötlött: hátha semmi sikere sem lesz? Hátha csunyául le fogják szidni?

Akkor leteszi a tollát. Akkor nem ír többé egy árva szót sem. S szinte kíváncsi volt, milyen lehet az az állapot, amikor ő semmit sem fog írni?

Roppantul lefáradt a sujtani. Összetöri a pennáját. Egyedül, komoran fog az utcákon dőbögni.

Es akkor akaratlan, öntudatlan ez a sóhaj-tás röpcent ki az ajkán:

— Micsoda dolgokat fogok én abban a hangulatban írni!

Szerelem.

Az ifju két nővérnek udvarolt. Ugy hasonlítottak egymáshoz, hogy csakis az tudta őket megkülönböztetni, aki már hosszabb ideje ismerte. Az ifju nagyon szerelmes volt valamelyikbe.

Hogy melyikbe? Azt ő maga sem tudta. Szerelem, perzselő, lángoló szerelem lakozott a szíve mélyén, de nem tudta, hogy melyik iránt. Egyszer úgy érezte, hogy az egyik az, akiért dobog a szíve. Mászor azonban a másik elé szeretett volna leborulni, és megcsókolni a ruhája szegélyét.

Valamelyiküket el akarta venni feleségül. Mert szeretett, nagyon, roppant módon szeretett... És nem tudta melyiket vegye el. Az örüléshez volt közel. Azt hitte, nem tudja tovább kitartani ezt az állapotot.

Akkor meghalt az egyik nővér.

— Azt szerettem! — kiáltott föl az ifju, — gyászt öltött, és nem vette feleségül a másikat.

Az asszony.

Az országnak roppant csunya királynője volt. Már öreg, ráncos arcú sovány nő.

Egyszer elibe hoztak egy férfit, akinek az volt a bűne, hogy sok szép asszonyt megcsókolni elcsábított.

— Tudod mi a bűnöd? — kérdezte a királynő.

— Nincs bűnöm, — felelte szilárdan az férfi, — mert a szerelem nem bűn.

— Tehát tagadod is. Ez annál nagyobb büntetést érdemel.

Es a királynő mély gondolatokba merült, hogy milyen büntetést eszeljen ki a férfi számára. Mig végre fölkiáltott:

— Halld büntetésedet. Az ország legszebb nőjét fogod bámulni egy hónapig, de leleszel láncolva. Látni fogod idomait, de nem szabad, de nem lehet megölelned őt, látni fogod arcát, ajkát, de nem lehet megcsókolnod őt.

A férfi elcsúszgató hajította le a fejét. A királynő pedig mintegy magában fölkiáltva kérdezte:

— De ki is a legszebb nő országomban?

A férfi hirtelen fölkapta a fejét és sebesen mondta:

— Felséged...

— Bolond, — válaszolta szerény mosollyal a királynő — és elbocsátotta a férfit minden büntetés nélkül.

Válasz.

A leány gyönyörű volt. Deli természet, rózsás arcát hivatott poéták énekeltek meg könnyen folyó strófákban s elhalmoszták mindazzal, amit csak a nyelv, a szókinés adhat.

Az imádóknak egész serege vette körül. Pedig szegény volt. Am est elnésték neki. Csak bámulták és rajongtak érte.

ben az ügyben megint jelét adta, egyenesen ösztönzés arra, hogy a helyzetet minden alkalommal a lehetőségig használják ki.

Es ez a gyámoltalanság tesz bennünket minden dolog Tantalusaivá. Tudjuk, hogy mivel lehetne segíteni bajainkon a husinságon, a fa-nyomoruságon, meg is van a módja, biztos eszköze a segítségnek, a megváltásnak, de a mikor utána akarunk nyulni, a kezünk nem ér odaig. Egy lépést, egy határozott, öntudatos, kemény lépést kellene megtenni, hogy elérjük. De Arad, úgy látszik, ezt a lépést soha és semmiért se teszi meg. Elég, hogy minden alkalommal „behatóan” foglalkozik az ügygyel.

Polónyi izlése.

(A képviselőház ülése.)

Átvirráti tudósítás.

Budapest, január 15

A képviselőház ma befejezte a montenegrói kereskedelmi szerződés tárgyalását, lefolytatta azután a Gazdasági Munkás- és Cselédpénztárról szóló törvényeket kiegészítő javaslatokat is, az ülés végén pedig Apponyi Albert grófnak a Zsilinszky-pör egyik mozzanatát szövevényes interpellációja kellett rendkívüli érdeklődést.

Navay elnök nyitotta meg az ülést háromnegyed 11 órakor. A múlt ülés jegyzőkönyvét és zsebkönyvét nélkül hitelesítik. Az elnök bemutatta Győr város feliratát a tisztviselők fizetése tárgyában, Sopron város feliratát a városi törvény megalkotása és Hajdu megye kérvényét a drágaság megszüntetése tárgyában. Jelentette az elnök, hogy Apponyi Albert gróf sürgős interpellációt jegyzett be Zsilinszky Gábornak az esküdtársi teremben oldalfegyverrel való megjelenése dolgában. Az elnök indítványára az interpellációra a napirend lefolytatása után térnek rá.

Hegedüs Loránd a pénzügyi bizottság jelentését terjesztette be a külföldi dohányárak adója és a mesterséges élelmiszerek tárgyában és a pénzügyi bizottság nevében az appropriáció sürgős tárgyalását kérte a Háztól.

Elnök indítványára elhatározták, hogy az appropriációt a szombati ülésen tárgyalják. Azután harmadszori olvasásban elfogadták

a tegnapi ülésen lefolytalt kisebb törvényjavaslatokat.

Napirend szerint következett a

Montenegróval kötött kereskedelmi szerződés

részletes tárgyalása. A címnél

Mezőssy Béla szólt fel. Konstatálja, hogy az a nézet, melyet tegnap Darányi kifejtett, teljesen megegyezik azzal az állásponttal, amelyet Darányi, mint miniszter, képviselt. Sajnálatlalt látni, hogy Ausztria mindig a magyar érdekek ellen küzdött és külkereskedelmi téren is elnyomni igyekezett Magyarországot. A magyar külkereskedeleme érdekében tehát fokozott erővel kell működni a magyar kormánynak, hogy fel tudjuk venni a sikeres versenyt az ellenséges indulatú Ausztriával. Nem sok reményt fűz abhoz, hogy az önálló magyar vámterületet felállíthatjuk 1917-ben.

Az önálló magyar vámterület felállítása a legnagyobb mértékben ellenzése alá Ausztria részéről a már a múltból is sajnosan kellett tapasztalni, hogy amit Ausztria nem akar, azt nem is lehet megvalósítani. Sajnálatlalt kénytelen megállapítani, hogy Ausztria gazdaságilag is sokkal erősebb s így a magyar vámterületet, ha ezt még egyes érdekeltek magánkörök is ellenzik, 1917-ben lehetetlenség felállítani. Tiszta István gróf egy alkalommal azt mondta, hogy nagyon szerencsétlen külpolitika az, amely az ország megkárosításával köt szerződéseket. A jelen szerződés politikai érdeket szolgál s ha ezt az áldozatot meghoztuk Montenegróval szemben, akkor bizonyos ellenérték talán mi is követelhetünk. Szűkebb körünk nem szabad lennünk a kisebb balkáni államokkal szemben, de viszont a mi érdekeinket sem szabad kockáztatni. A földművelésügyi miniszter tegnapi beszédében kijelentésként helyezte az önálló vámterület 1917-ben való felállítását, azt azonban kénytelen kétségbe vonni éppen a többségnek az önálló vámterülettel szemben elfoglalt álláspontja miatt.

Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter kijelenti, hogy ő a legnagyobb jóhiszeműséggel járt el a Montenegróval kötött szerződést illetően. Bizonyítja, hogy ez a szerződés az előző kormány intenciója szerint kötött, s így a szerződésnek ódiuma nem a jelenlegi kormánynak háramlik. Kéri, hogy ne csinálják olyan nagy országos ügyet a montenegrói szerződéssel, mert ez az ügy azt legkevésbé sem érdemli meg.

Darányi Ignác kijelentette, hogy az ő minisztersége idején is azt az álláspontot hangsúlyozta, hogy a balkáni államokból még vámentesen sem hozható be élő állat. Ha Serényi miniszter kíváncsi arra, hogy ő milyen lelki

ismeretesen képviselte Magyarország érdekeit, akkor kérdezze meg a külügyminisztert.

Következett az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédpénztár törvény kiegészítéséről szóló javaslat tárgyalása.

Pirkner János előadó ismertette a javaslatot és annak elfogadását ajánlotta.

Beöthy László kereskedelmi miniszter: Az előadó beszédével egyetért és nincs kifogása az ellen, hogy a cséplőgépeknél alkalmazott mezőgazdasági munkások a jelen törvény rendelkezései alá essenek. Azonban a gépészek nem mezőgazdasági, hanem ipari munkások, azok nem eshetnek a törvény rendelkezései alá.

Pető Sándor: A gazdasági cselédek helyzetéről szól és azt kifogásolja, hogy a gazdasági életben nincs annyira megterhelve a törvény által, mint az ipari munkaadók. Egyéb-ként általánosságban elfogadja a javaslatot, de az előadó által már előre bemondott indítványokat nem fogadja el.

Huszár Károly (sárvári): Felzárolja a közlést a jogszabályait, melyek megszüntetésére felhívja a minisztert. Véleménye szerint a cséplésnél alkalmazott munkások ipari munkásoknak tekintendők, mert azok vannak legjobban kitéve a baleseteknek. A törvény ilyen revíziója visszafelépítés a régi törvénnyel szemben. Eryáltalan helyteleníti, hogy a törvény különbséget tesz ipari és gazdasági munkások között. A javaslatot elfogadja.

Apponyi Albert gróf: Pártja nevében kijelenti, hogy a javaslatot jobb hiányában elfogadja. Azt kifogásolja, hogy a mezőgazdasági munkások mostohább elbánásban részesülnek, mint az ipari munkások. Hivatkozik az 1907-ben hozott Ház határozatra, melynek keretén belül kéri.

Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter közölni akarja a felszólalóknak, akik a gazdasági cselédek sorsán javítani kívánnak. Most az volt a cél a javaslatnál, hogy a gazdálkodókat megerősítsük, hogy a készülődő javaslat terheit elviselni képesek legyenek. Kijelenti, hogy a mi viszonyainkat nem lehet a külföldi kaptatára bízni. Itt más a helyzete a gazdasági és más az ipari munkásnak. Szóval nagyon jószívű ember, aki a gazdasági munkások helyzetét szíven viseli. Kéri a javaslat elfogadását.

Beöthy László kereskedelmi miniszter azt a módosítást okolja meg, mely szerint a mezőgazdasági gépek munkásait is a javaslat körébe vonták.

A Ház ezután általánosságban, Huszár Károly és Serényi miniszter rövid megjegyzései után az előadó módosításaival részleteiben is elfogadta a javaslatot.

(Személyes ügy.)

Juriga Náudor személyes kérdésben szólal fel. Polónyi a minap olyan hangon támadta

Azok között pedig, akik legjobban szertették őt, volt egy szegény ifjú s egy gazdag öreg.

A szegény ifjú szólt:

— Jer hozzám. Mezőlünk mi egy kis zsúffódesz kunyhóban is, szükségem azért nem fogunk látni, mert szeretni fogjuk egymást; a szerelem pedig mindent pótol. Jer hozzám. Én neked adom ifjúságomat, lángoló, heves, izzó szeretetet. A szegénységen büszke diadalt ül majd a szerelem.

A gazdag öreg szólt:

— Jer hozzám. Búske márványpalotám uradit várja, aki uralkodjék és parancsoljon benne. Díszbe öltözt, ezrekre menő szolgálaim minden parancsodat teljesíteni fogják. Jer hozzám. Fényleni és uralkodni.

A leány hábozott.

Azután félrefordította fejét az ifjú felé. Mosolygott. Észbontóan, édesen. És az ifjúra mosolygva — az öregnek nyújtotta kezét...

A verses könyv.

Hogy, hogy nem, de úgy történt, hogy a poéta nagyon rossz társaságba keveredett. Pénze sem volt, egész nap éhezett, nem tudta mihez fogjon.

Egész rakás helyen ajáukozott, hogy dolgozni fog. Néhol szó nélkül elutasították, néhol pedig kinevették.

Nagyon elkeseredett erre a poéta. S elkeseredésében elhatározta, hogy betörő lesz. Ez a legjobb pálya. Ha tud rabolni, akkor nem fog többé éhezni. Ha pedig rajtaszűk, akkor leg-abb nem kell törődni az étellel. Bezárják

ugyan, de kap enni. S mivel a poétában lahozott egy kis életfilozófia, elszánta magát erre.

Abban a rossz társaságban alaposan megtanították őt a betörő élet minden csínyjára. Fogta magát s egy éjszaka betört egy magános utcában. Azaz dehogya is tört be! Bemászott a nyitva feledezt ablakon s lábujjhegyen egy üveges ajtó felé tartott, ahonnan viláosságot látott. Megakart nézni, vajjon észreveszik e őt onnan.

Benézett. Alig két lépésnyire tőle — nagyon jól láthatta az átlátszó csipkefüggönyön keresztül — egy férfi olvasott. A költőben felébredt a poéta lélek. Megakart tudni, vajon mit olvas az a férfi? S amint hosszabbra elnezte azt a könyvet, hát mit látott? Az a könyv — az ő verskötetete volt!

Erre fogta magát, elment, ahogy jött és tovább éhezett...

Levél.

Írta: dr. Irsai Artúr.

Itt fekszem az ágyban ostoba influenzában. Akár akarja az ember, akár nem, ha december 24-ike van s egyedül, lázasan tölti Kairótan a karácsonyest egy szálloda szobájában, szentimentális lesz. Az ember arra gondol, ami volt s már nincs és többé soha sem lesz. Holt árnyak támadnak föl s eleven hangon szólnak. Tudja e, mit beszélnek ezek, drága barátom? Nem! Nem akarok önnek szemrehányásokat tenni. Bizonyára mindennek

ugy kellett bekövetkeznie, amint bekövetkezett. Mert ha nem előre elhatározott dolog lett volna, akkor ön, amikor a kicsiny, szőke leányt oltárhoz akartam vezetni, százszor is keresztet lehetett volna az utamat s így akkor mégis én most már boldog férfi és családja is volnék.

Nem! Így kellett annak lennie. Ő volt az én sorsom. Őt elszakított a kis, szőke leánytól s leirhatatlan boldogság memorába vitt: felkorbácsolt minden szenvedélyt bennem, amire csak képes voltam s azokat a legfőbb extázisig növesztette. És azután...

Valóban, nem tehetek önnek szemrehányást. Hisz semmit sem írt nekem; nem kellett tehát semmit sem megtartania. Jött egy másik... Vagy nem úgy volt? E fölött mindig homályban tartott. Gondolom is, hogy az ostoba hurut, amelyet tavaly télen szereztem s amely engem Meránba kényszerített, őt talán kissé molesztálta... De hisz ez mind csak szupponció s a dolog lényegére nem tartozik.

Ajándékozott nekem két teljesen csodásan forró, égető esztendő. Királyi ajándék volt ez, nagyságos asszony. Azután megint visszavette. Ehez joga volt. Ezenkívül okos is volt. Egy lison, mely csöndesen, lassacskán, véglegesen gúléban elhal, csunya, szomorú dolog. De így, hirtelen ketté szakítva, a válás minden meg-rázó voltával s foliója a kétségbeesés Haut gontja az öngyilkosság gondolataival együtt, ez az igazi. Ezt őnt felismerte. Gratulálok ehhez, nagyságos asszony. Őn az életet raffineriával élvezi.

Persze, most azt hiszi, hogy ez az elha-

meg, amely még fslubhelyen is sziesszamba megy. (Derűtség.) Polónyi maga állított ki bizonyítványt az izléstől, mikor remégibber hajlandó volt illetlenül viselkedni a Házban. (Élénk derűtség.) Mikor Polónyit miniszterkorában súlyos támadások érték, az ő fildzésével akart utolsó babérokat szerezni, de nem sikerült neki, ezért haragszik rá. Kijelenti, hogy izgatásért részabott büntetésének kitöltése után nem izgatott, nem volt büntetve. Polónyi állításai tehát valótlanak.

Polónyi Géza rámutat arra, hogy a Jurigaféle rágalmozó viselkedés nemzetiiségi izgatók a képviselőházat használják föl vádjaik elhelyezésére s a külföldön azután az immunitás védelme alatt mutatnak rá ezekre a rágalmakra. Jurigának úgy látszik, kevés volt a két esztendő, amit ült. Kijelenti, hogy állításait aktákból olvasta föl a főtartja azokat. A királyi ügyészek különben is becsületszavát adta elítélés után, hogy izgatni nem fog és mégis újra izgatott, becsületszavát tehát megszegte. Ez a gyömlöse annak, hogy a mostani igazságügyminiszter megszüntette a nemzetiiségi pöröket. (Zajos ellentmondás jobbról. Félkiáltások a baloldalon: Fegyházat az izgatónak!) A nemzetiiségekkel szemben való eljárás nem enyhíteni, hanem szigorítani kell. (Élénk helyeslés és taps balról!)

Juriga Nándor kijelenti, hogy Polónyi az ő állításait nem cáfolta meg.

Ezután Apponyi Albert gróf terjesztette elő interpellációját a Zsilinszky-pörben szereplő vádlottak egyikének oldalfegyvere viselése dolgában. (Az interpellációt lapunk más helyén közöljük.)

Az ülés két óra előtt ért véget.

Minisztertanács. Budapestről jelentik: Ma délután 5 órakor a miniszterelnökségi palotában minisztertanács volt, melyen Khuen-Héderváry Károly gróf elnökölt. A minisztertanács folyó ügyeket tárgyalta.

A honvédelmi miniszter utazása. Budapestről jelentik: Hazay Samu honvédelmi miniszter tegnap óta Bécsben tartózkodik. A miniszter tárcájával kapcsolatban levő ügyek elintézése miatt utazott fel és ma délelőtt a hadügyminisztart látogatta meg. A miniszter az est folyamán visszatért Budapestre.

A Máv. aradi új üzletvezetője.

— Pfeiffer Gyula nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 18

Az államvasutak aradi üzletvezetőségének új vezetője, Pfeiffer Gyula máv. főfelügyelő ma foglalta el véglegesen új állását. Az új üzletvezető párnapelőtt vette át formászerűleg aradi hivatalát, de az ünnepélyes hivatalbalépés csak ma történt meg.

A hivatalbalépő üzletvezetőt az aradi üzletvezetőség tisztikara nevében Sziklay Arthur főfelügyelő üdvözlötte az üzletvezetőség tanács-termében déli tizenkét órakor összegyülekezett tisztviselők élén. Pfeiffer Gyula üzletvezető meghatóttan válaszolt az üdvözlésre és az aradi tisztviselői kar támogatását kérte itteni munkásságához.

— Az államvasutak tisztviselői kara a hivatalos statisztikából tudja, — mondotta az üzletvezető — hogy az aradi üzletvezetőség munkássága mindig az első helyen szerepelt. Rajta leszek, hogy ezt a buzgalmat és kötelességteljesítést, amennyire lehetséges: az aradi tisztviselők anyagi előrelépésével honorálják.

Pfeiffer üzletvezető ezután utalt körlevelére, amelyben programját és beköszöntőjét az üzletvezetőség összes alkalmazottaival közölte. A körlevél így hangzik:

A kereskedelmi miniszter Ó Nagyméltóságának és Elnökigazgató urunk kitüntető bizalma, alólírottat az aradi üzletvezetői állásra kirendelte. Midőn mai napon átveszem hivatalom vezetését, kérem az alárendelt főnökségek és az egész személyzet szíves támogatását. Ezt joggal el is várom, hiszen a személyzet köréből kerültem ki, s így méltán elvárhatom, hogy az engem, ki minden buját-baját ismeri, tőle telhetőleg, nehéz feladatomban teljesítésében támogatni fog. Teljesen átérzem feladatomban nehézségét, mert mint új ember nem ismerem az itteni viszonyokat és oly kiváló szakember, mint Sztankovics üzletvezető ur után, ki a hazai vasút építés fejlődésében maradandó emlékekkel írta be nevét, kétszeresen nehéz lesz részemre az érvényesülés. Mindenesetre törekedni fogok a szolgálatot kifogástalanul lebonyolítani, a fegyelmet fenntartani, az esetleges túlterheltségen, a rendelkezésre álló eszközökkel könnyíteni, általában az üzletvezetőiséget fokozatosan fejleszteni. Megkövetelem, hogy a szállító és utazó közönség udvarias és előzékeny bánásmódban részesüljön. Miután sajnos, berendezéseink és forgalmi eszközeink hazánk gazdasági fejlődésével lépést nem tarthattak, feladatainkat a legnagyobb igyekezet mellett sem tudjuk mindenkor kifogástalanul végezni és így kettőzött figyelmet és előzékenységet kell a legvitalisabb érdekeiben sokszor sértett közönséggel szemben tanusítani. A személyzettel szemben atyai bánásmódot fogok követni. Jogos érdekei bennem fogják mindenkor képviselőjüket találni, sürgős szükségletei soronkívül és méltányosan fognak tárgyaltatni. A büntetésekkel nem elrettenteni, de első sorban javítani fogok törekedni. A szolgálatukat kifogástalanul teljesítő, igyekvő alkalmazottak érdekeit mindenkor kiválóan szívemen fogom viselni. Szerenose fel a közös munkára: Pfeiffer Gyula üzletvezető.

Az Aradi Közlöny munkatársa előtt Pfeiffer Gyula üzletvezető így nyilatkozott:

— Programot — azon túl, amit körlevelemben közöltem az üzletvezetőséggel — alig adhatok. Meg van kötve a kezünk és úgy sem alkotgatunk többet, mint aminek lehetőségét a törvényhozás és az anyagi eszközök megadják. Nagyon jól tudom, hogy a vasuti forgalom az utóbbi években sokkal nagyobb mértékben növekedett, semhogy a vasut fejlődése lépést tarthatott volna vele. Ebből származnak a nehézségek, mizériák. Ezidén például három új cukorgyár kezd meg a működését. Olyan teherforgalom növekedést jelent ez a három új gyárüzem, hogy azt nem vasutas ember el sem képzelheti. Ma még az színesen tisztázva, hogy a forgalom jobb lebonyolításához szükséges intézkedéseket milyen módon csinálják. Heltal Ferenc a parlamentben arra tett célzást, hogy vonalonként kellene a bővítéseket végrehajtani. Ezzel azonban egyes, későbbi szanálásra szánt vonalak teljesen elmaradnának és hogy ez mit jelent, azt épen a debreceni üzletvezetőségünél, eddigi munkakörömben tapasztaltam. A püspökladányi állomást nem építették ki, nem bővítették idejében és ma már egy egész vasuti vonalon torlódást okoz ez a szűk állomás. Programon tehát főleg a forgalom megkönnyítésének, jobb lebonyolításának előmozdítása. Hogy ez milyen módon és mennyiben lehetséges, az már nem tőlem függ!

Itt említjük meg, hogy a tisztviselőkar tegnap szívélyesen elbucuzott volt főnökétől, Sztankovics üzletvezetőtől, aki a mai napon nyugalomba vonult.

gyott férfi iróniája. Az, nem, kedves barátnóm! Ezen túl vagyok. S azonfelül ez a szerep nem is illik nekem. Perfekt gentleman gyanánt, a minnek mindig tartott, fogadtam az elbocsátást szembunyorítás nélkül. Akkor még uralkodtam az idegeimen. S nyár is volt. A nap oly fényesen sütött; nem akartam észrevenni, hogy nekem örökre lealkonyult. De most karácsony van. Itt sőt is nap, sőt meleg is van, de mégis karácsony van s ön most odahaza hosszú prémes köpenyben megy a Váci utcában a vásárolgat egyet-mást.

Meg akarom önnek mondani az igazat, nagyságos asszony. Azért fogadtam oly nyugodtan a szakítást, mert nekem is elég volt már. Két év hosszú idő. Az ember kimerül. Annyi szellemet, gyöngédséget, meleget, szenvedélyt pazarolt, hogy nem marad más, mint mélyen odabenn egy kicsiny, szikra, melyet többé nem lehet oly nagy lángra lobbantani, amilyen láng perzselő hőségére önnek szüksége van.

Azután meg nagyon is alaposan ösmerem önt. Amint a szeméit fölvetelte; a különös mód, mellyel ruháját letette; a szemérmességet, melyet minden szemérmertlenségével együtt kifejtett. Ösmerem extázisait, szeszélyeit, apró trükkjeit; ah, mindez előttem már oly ösmeretes volt! Már sóvárogtam is valami újra. De nagyon is tisztázatos voltam szohoz — hisz tudja: a perfekt gentleman, hogy önnek megmondjam.

Talán ön megérezte ezt a talán a megelőzött akarja játszani? Vagy talán látni akarta,

hogy szenvedek s szenvedésem gyönyörködni akart? Ti nők oly pervers teremtmények vagytok! Sokkal perverszebbek, mint mi férfiak: sőt sokkal komplikáltabbak is. A legrosszabbat tetelezem föl rólatok. Magáról is. Magáról a legeslegrosszabbat...

Látja, ezt mind leírom, mert ez a levél sohasem fog a kezébe jutni. Borítékba fogom tenni, címezni fogom; mappámba teszem s mindig azzal a gondolattal fogok játszani, hogy elküldhetném önnek és mégsem küldöm el.

S mert nem is küldöm el, megmondhatom, hogy mindaz, amit itt legutóbb leírtam, nem igaz. Csak az az igaz, hogy hihetetlenül, örültem, forrón szerettem; hogy még most is épen úgy szeretem s azt hittem, meg kell tébolvodom, amikor elhidegült és elbocsátott. Nem. Én nem elégettem meg magát. Hallgasson meg! Most, ebben a pillanatban úgy érzem, mintha a szívemen volna. Hallom az ön szíve dobogását; magamhoz szorítom; felszívom a leheletét; iszom testének illatát — szeretlek, szeretlek, szeretlek...

Ne vegye ezt komolyan... Épen most mértem meg magamat. A láz 39.5 fokra emelkedett. Fejem zavart; pulzusaim száguldanak; azt hiszem, félrebeszélék. Ha most itt volna, hideg borogatásokat tenné a fejemre, mint már egyszer tette s hüvös kezével simogatná az én lázas kezemet. De maga nincs itt; magam vagyok a kairói Palace szállodában; karácsony van és senki nem jó, csak a szálló szobaleánya, ki tíz frank borra valóért így szolt hozzám:

— Monsieur, est bien malade...

Épen itt volt a szobaleány. Borogatást tett a homlokomra s el fogja küldeni az orvost. Jobban is vagyok már... Nem, nagyságos asszony, már nem szeretem. Talán sohasem is szerettem. Hisz tudja — a világ, mint képzet és akarat. Hisz eleget filozofáltunk azokban a nyugodt momentumokban, amelyek szenvedélyeink kitörései közt keletkeztek.

Tulajdonképpen mégis tudni szeretném, mért szakított velem? Az én bűnöm volt-e, vagy a maga szeszélye? Egykor meg fogja ön ezt gyónni nekem. Mert egykor számon fogom kérni öntől feldult életemet. Oda fogok állni ön elé követelőzve, fenyegetőzve...

Nem! Egyszerűen arra fogom kérni, hogy legyen az enyém. Ha meggyógyulok, hazautazom... Akkor nyugodtan beszélhetek majd magával. Talán az egész nem egyéb kincs félreértésnél. Talán ön is vágyódik utánam.

Tudja, mit tettem most? Címét a borítékra írtam, csak azért, hogy lássam, miképpen fest a neve leírva. Soha, sohasem fogja elérni ez a levél, mert holnap, vagy talán még ma összehalok.

Ab, badarság az egész! Ugy látszik, a láz még mindig emelkedik. S karácsony van és én egyedül vagyok... egyedül!

Ez a levél mégis elérte a címzett nőt. A hátlapján ez a megjegyzés állt: „Feldő karácsony másnapján meghalt. A levelet fejránkosa alatt találták.”

Százezer koronás kártérítési per a Zsilinszky-fluk ellen.

— Nyilatkozatok az ítélet után. —
(Saját tudósítónktól.)

Budapest, január 18.

Véget ért a nagy per a Zsilinszky-fluk igazmondása alapján a budapesti esküdtbíróóság is felmentette a Zsilinszky-flukot, akik a múlt esztendő május 14-én békéscsabai lakásán le számoltak Achim Andrásal, a parasztkirályal. A felmentő ítélet különböző érzelmeket váltott a közönségből s ebben a pillanatban nem keressük már, hogy helyes volt-e a felmentő ítélet, vagy nem. A felmentés a tizenkét esküdtpolgár lelkiismerete, igazmondása alapján történt és így bele kell nyugodnunk.

Fővárosi tudósítónk ma beszélt a szenzációs per több szereplőjével és ezen nyilatkozat legjobban tökröstöti vissza azt a hatást, amelyet az ítélet teremtett.

Sélyey Barnabás főügyész-helyettes

a következőképp nyilatkozott:

— Én két semmisségi panaszt jelentettem be. Az első és a legkomolyabb, hogy a bíróság az első főkérdést hibásan szövegezte meg. Nem vette bele a szövegbe azt a tényközlést, hogy vádlottak előzetesen megalapodtak abban, miszerint Achim András bántalmazták. A másik semmisségi panaszom az volt, hogy feltették a jogos önvédelem kérdését is. Ez utóbbi panasz azonban elesik, mert erre a kérdésre nem felelték az esküdtök.

A főügyész-helyettes érdemben nem nyilatkozott arról, hogy az első semmisségi panasz elégséges ok arra, hogy az ítéletet újra megsemmisítse a Kuria. Szavából ítélve mégis az érezhető: ő maga sem bízik benne, hogy helyt adnak semmisségi panaszának.

Egy tizenegyet ellen.

Fényes Samu dr., Achimné jogi képviselőjét szintén nagyon leujtotta a felmentés.

— Az ítélet — mondotta — jogerős, biztosra veszem azt, hogy a koronaügyészség a semmisségi panaszt visszavonja. Amíg Gyula az elnök és az ügyész lanyhán kezelte az ügyet, itt úgy Sélyey főügyész-helyettes, mint az elnök, igazán ravezetően és vastenergiával teljesítette kötelességét. De hiába! Ugy tudom egy elítélő szavazat ellen tizenegyet esküdt szavazott a felmentésre. Ugy vagyok értesítve, hogy az esküdtök a jogos önvédelem kérdésével kapcsolatban akarták a vádlottakat felmenteni. Azonban attól tartottak, hogy ez esetben a Kuria ismét megsemmisíti az ítéletet, ezért mindjárt az első főkérdésben hozták a felmentő verdit. Fényes Samu dr. kijelentette még, hogy dacára a felmentő ítéletnek, beadja a kártérítési keresetet Achimné nevében a Zsilinszky-fluk ellen, akiktől vagy hataser korona évi járadékot, vagy pedig százezer korona tőkét követel.

Az esküdtök főnöke.

Leszik Károly könyvkötőmester, a következőkben nyilatkozott:

Mintán a taluvallozások megbízhatatlannak voltak, ezekre nem adhattunk semmit. Mi különben sem vagyunk jogászok s így nem a törvénykönyv paragrafusai, hanem az igazságérzetünk diktált törvények szerint szavaztunk. Másfelől a vita után adták le társaim a szavazatukat. Én a magam részéről kijelentettem, hogy nem Kenedi dr. védőbeszéde indított meg. Lehet, hogy a közönség elítél bennünket, de ha elítél, majd felment.

A Zsilinszky-fluk!

Fővárosi munkatársunk ma reggel meglátogatta a két Zsilinszky-flukot, az István király-szállóbeli lakásukon. A szenzációs bűnper hősei nyilatkoztak munkatársunknak, úgy magáról az esetről, mint a két főtárgyalásról. Elmondották továbbá a bűnper néhány intímabb részletét is, valamint megjegyzéseiket.

— Mikor a Kuria megsemmisítette a gyulai esküdtbíróóság ítéletét, — kezdte Zsilinszky Endre — én már akkor is a legnagyobb bizalommal néztem a budapesti főtárgyalás elé. Mertem remélni, hogy a budapesti esküdtök sem lehetnek más véleményen, mint az a ti-

zenkét gyulai polgár, akik már egyszer fölmentettek bennünket és visszaadták bencsfe-tünket. Védőnk, Kenedi Géza dr., aki emberfeletti munkát végzett érdekében, megmondta a főtárgyaláson: „Ami igazság Békéscsabán, az igazság Budapesten is.” Ez az ő véleménye és ez volt kezdetül az én véleményem is.

Higye meg, most már örülök annak, hogy a Kuria megsemmisítette az első bíróság ítéletét és a budapesti esküdtbíróóságot delegálta az ügyünkben. Így legalább sokkal impozánsabb elégtételünk azokkal az időközben ellenük felmerült vádakkal szemben, melyet az Achim emberei hoztak fel ellenünk. Különösen Ajtay professzor ur vallomása szelgaltat elégtételt nekünk az orgyilkosság vádjával szemben. A törvényszéki szakértő ur világosan megmagyarázta, hogy a támadás előlőrl történt. Ezzel, azt hiszem, megdöntötte a bennünket ért vádakat.

Még csak azt kívánom kijelenteni, hogy roszakatartu rágalom az, hogy Achim megölésében politikai érdek vezérelt volna bennünket. Ez annál is inkább valószínűtlen, mert sem én sem pedig Gábor öcsém soha politikával nem foglalkoztunk.

Tettünkben csakis atyánk és családunk becsületének megvédése vezérelt.

Zsilinszky Gábor, aki bátyjánál sokkalta hidegebb természetű, nyugodtan, ugraszólván megjegyzés nélkül hallgatta végig Endre beszédét. Munkatársunk kérdésére ő is elmondotta észrevételeit.

— Összintén megvallva, én nem igen tördtem a Kuria megsemmisítő ítéletével, — mondotta Gábor. — Nem volt ugyanis időm a dolog felett sokat gondolkodni, mert, amint látja, katoná vagyok. Nem ugrá a bátyám, akit a hosszú vizsgálati fogság igen megviselt. A vizsgálat egész tártá na alatt nem nyugtalantott semmi más, mint Endre kényelmetlen helyzete.

Mikor az esküdtbíróósági ítéletet megsemmisítő végzést a Kuriától megkaptam, nyomban jelentettem a dolgot felettes hatóságomnak. Főlebbvalóim, minden különösebb észrevétel nélkül tudomásul vették jelentésemet, csakis arra figyelmeztettek, hogy a vizsgálat rám vonatkozó minden fázisáról nyomban tegyek jelentést. Ezt az utasítást szorosan betartottam és így a katonai hatóság részéről semmi bántódásom nem volt.

Mult szombatn rapportra jelentkeztem és felmutatva a főtárgyalásra szóló idézést, elbocsátást és utasítást kaptam. Parancsot kaptam, hogy a főtárgyaláson uniformisban jelenjek meg.

Mikor Budapestre értem, szállóbeli lakásommon távirat várt rám, amelyben felettes hatóságom utasít, hogy a tárgyaláson oldalfegyverrel jelenjek meg. Én a parancs értelmében cselekedtem.

Most, hogy azt hiszem végérvényesen tustelünk a dologon, nem is akarok visszagondolni a történetekre. Még ma délben visszautazom ezredemhez Temesvárra és remélem nem is fogunk többé szerepelni.

Zsilinszky Endre atyjával együtt délben utazott el. Egyenesen patriájukba, Békéscsabára mentek.

Békéscsaba hangulata.

A fölmentő ítélet megnyugvást keltett Békéscsabán is. Telefonon ugyanis érdeklődtünk az iránt, milyen volt az ítélet hatása Békéscsabán és a következő felvilágosítást kaptuk:

— Itt az intelligencia körében természetesen osztatlan örömet keltett a Zsilinszky-fluk fölmentése, de moodhatom, hogy a parasztság is megnyugvással fogadta a hírt, mert Achim halála óta nem lát ellenséget az urisztályban. A fölmentés híre már kora reggel elterjedt a városban, mert a békéscsabai tanúk az éjjeli vonattal visszaérkeztek ide s elujsgolták a dolgot. Legalom sehol sem mutatkozik s mindenkori örül, hogy véget ért ez a kínos és áldatlan ügy.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az „Aradvárosi társaskör” szombatn, 1912. január hó 20-án délután 6 órakor tartja rendes havi választmányi ülést Sároosi uca 1. szám alatti helyiségében.

A hajthatatlan igazságügyminiszter.

— Az ügyvédjelölt elutasított kérése. —
(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, január 18.

Az ügyvédjelöltek országos nagygyűlésének megbízásából ma délelőlt mintegy ötven tagú küldöttség jelent meg Székely Ferenc igazságügyminiszternél. Nagy Ferenc nyuzalmazotti államtitkár, egyetemi tanár vezetésével, aki a küldöttség nevében újabb memorandumot nyújtott át az igazságügyminiszternek.

E memorandumban arra kéri az ügyvédjelöltek az igazságügyminisztert, hogy az utolsó pillanatban még változtassa meg az egyes igazságügyi szervezeti és eljárás szabályok módosításáról szóló törvényjavaslatban az ügyvédjelöltek átmeneti időjére vonatkozó rendelkezéseit. A törvényjavaslatban kontemplált és az igazságügyi bizottság által is elfogadott egyévi átmeneti idő mintegy 1200 budapesti és több ezer vidéki ügyvédjelöltet kergat a legkétségbeesettebb helyzetbe, amennyiben akkor, midőn azt remélik, hogy céljukhoz érkeztek, egyszerre bezárul előttük a pálya. Kéri a minisztert, hogy tekintettel a memorandumban foglalt jogos, igazságos és méltányos szempontokra, legalább is enyhítse a javaslat drákói rendelkezéseit azzal, hogy az átmeneti időt két évben állapítsa meg.

Székely Ferenc igazságügyminiszter válaszában kijelentette, hogy bármennyire is átérzi azt a súlyos materiális érdeket, mely a kérdés mögött van, a kocka már el van vetve s ő a maga részéről ajánlattal bár, de de nem tehet semmit a szakasz megváltoztatása érdekében.

A miniszter aztán hosszabb beszélgetést folytatott a küldöttség egyes tagjaival, akik példákai mutattak rá arra a rettenetes helyzetre, amely a törvényjavaslat törvényerőre emelkedése esetén rájuk vár. Az egyik ügyvédjelölt elmondta, hogy mint rangsorban 59. ik kereskedelmi minisztériumi fizetéstelen segéd-foglalmazó nő ember létére kénytelen volt kényérkereső pálya után nézni s egyelően szabad pálya, mely jogi képzettségének megfelel az ügyvédi pálya lévén, ügyvédjelölt lett. S most, amikor már közel lett volna céljához, újabb gátat vet eléje a törvényjavaslat, melyet családi körülményei miatt is jóformán lehetetlen lesz leküzdenie.

Egy másik ügyvédjelölt elmondta, hogy körülbelül egy hónap múlva fog ügyvédi vizsgálatot tenni és ha ott — a mi kisármithatatlán — visszavetnék, ez az egy hónapi differencia neki két esztendőjébe kerülne. Megvan róla győződve, hogy sok nyomorban élő ügyvédjelölt a revolverre fog gondolni, mikor ily súlyosan sújtja őket a törvényjavaslat.

Az igazságügyminiszter több ízben közbeszólt és kijelentette, hogy a pótvizsgálat mindig visszaható erejű lesz és csak azok emnek ki az átmenet ügyéből, akik egészen megbuknak. Szerinte itt két nagy érdek ütközik egymással szembe s a jogi szempont is azt mondja, hogy két rossz közül a kisebb rosszat kell választani. Miután pedig itt az egymással szemközt álló érdekek közül az ügyvédeké az erősebb, természetes fizikai törvény, hogy a fuldokok közül az erősebb ragadja magához a vízben a szálfat.

Az egyik ügyvédjelölt ezzel szemben kiemelte, hogy az ügyvédek kiknek már megállapodott existenciájuk van, könnyebben elbirnák az átmeneti időt, mint az ügyvédjelöltek, kik 40, legjobb esetben 70—80 forint havi fizetésért küzködnek az irodákban és e mellett emberi, sőt uri módon kell a társadalomban viselkedniök, a bíróság előtt reprezentálniök.

Kifejezést adtak a küldöttség tagjai annak a sérelmüknek is, hogy a törvényjavaslat nem gondoskodik intézményesen az ügyvédhelyettesek elhelyezéséről és így az az ügyvéd, aki az ügyvédhelyettesben jövődi konkurrensét látja, nem alkalmaz ügyvédhelyetteset és lehetlenné fogja tenni számára az ügyvédhelyettesi gyakorlat megszerzését. Tekintve, hogy négyezer ember existenciájáról van szó, kérték a minisztert az illető törvényszakasz megváltoztatására.

A miniszter hajthatatlan maradt és újlag kijelentette, hogy az úgy olyan státusban van, hogy azon változtatni már nem lehet.

Rongyosok ostroma

Neuman Samu kétezer koronájáért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 18.

A zord téli időjárás minden szegény emberre reánehazdik már pedig a mai drága világban annyira szegény embernek számít mindenki, akinek nincsenek száz és tízezei. hogy az igazi földhözragadt, munkátalan, mások jószívű adományaiból élő ember számára valami felsőfoku jelzést kellene kieszelní. Mert az a szó, hogy „szegény ember” nem világít rá arra a nyomorúságra, amelyben a szegények legszegényebbjai élnek. Elaggott emberek, akik egész életüket napszámos robotba ölték a végeztől kenyerük sinesen; jámbor özvegy anyókák, rokonok, gyermekek, támogatók nélkül. Tíz-tizenöt busz korona havi jövedelmük csurran-csöppen városi segélyből, jótékony egyletektől, apró-cseprő, dib-dáb munkákból és ebből a rengeteg nagy összegből kell aszott életüket tengetni manapság, amikor harminc fillér egy kió kenyér, tíz-tizenkét fillér a krumpli és harmadfél-három korona egy métermázsas tüzelő fa.

A külvárosi viskókban, fa és szén helyett emberi párát fűtött zugolyban bujnak meg melegen rongyosokba takarva-burkolva ezek az öreg asszonyok, elaggott emberek. Megvan a rendes napjuk, amikor előttemeregnek és kolduló kézzel, könyörű szóval sorra járják a jobb módusok — a náluk jobb módusok — házákat. Az emberek az ő számukra adakozó jószívűekre és nem adakozó közömlősekre oszlanak és a téli élet nekik egy kis népkonyhai meleg ételt, harapós kenyeret, nyaláb tűzifát, no meg néhány korty palackát tartogat. És még valamit: egy egy váratlanul csöppenő adományt. Az éhes, fáradt, meztelen szegény emberek elővillognak a nyomorúság tanyáiról és nyomban megtudják, azonnal észreveszik, szorgalmasan számontartják, hogy hol kínálkozik alásim egy pár nem remélt, öltöbe hulló garasra. Nem olvasnak újságot a szegénytanácson, se penzük, se szemük, sokszor írástudományuk sinesen hozzá, de arról mégis gyorsan és pontosan értesülnek, hogyha friss pénzreket, új penzreket osztogatnak az élet mostoha gyermekeinek...

Nem jelenhet meg olyan eldugott, rövidke kis hirdetés az újságban szegények között kiostós a kerülő néhány száz koronáról, avagy akár csak tíz koronáról is, hogy másnap tudomást ne szerezne róla, harmadnap föl ne volna érte rongyosával, toródottságával, monoton könyörgésével a nyomor hadserege. A főcsapatban a valóságos, hogy úgy mondjuk, hivatalos koldusok; kevesebben, de annál hangosabban a „tönkrement existenciák.” Szegénykező szegények, azok ma már csak a hetvenes évek elaggott szentimentális novelláiban vannak. A nagy és nyilvános pénzkiosztásokon legalább hírdet se hallani, hamvukat se látni.

Az Aradi Közlöny szerkesztőségében ilyen nyomorhadjarat volt. Alig jelent meg, a néhány soros hír arról, hogy Neuman Samu halála alkalmából a cég 2000 koronát osztott ki a szegények között, máris jelentkeztek az aspi ránsok. Talán — sőt valószínűleg — már várták a híradást, számontartották a dugasdag ember halálát, amely után, gazdag és nagy halottaknál szokásosan kijut a szegények részére is. És a szegények sietősen, hogy jaj valahogy el ne késsenek, jöttek ma a „jogukat” érvényesíteni. Egyesével, csoportosan egymásután özönlöttek be a szerkesztőség ajtaján. Az újságban jelent meg a hír, ott kell tudni arról, hogy hol osztják a pénzt. A városházán? És csak hátfőn? És nem baj. A szegények áradata — hiszen más dolguk úgy sinesen — fölhullámozott a városházára is — sorra kilincseltek, sorra kinyorogtak mindenkit, akit csak előtaláltak. Janostól, a polgármesteri ajtó őrsőjétől, Bokányi Aristid aljegyzőtől, innen a rendőrhöz. És a végén szomorú sóhajjal vonultak el. Hiába: csak hátfőn lehet, csak hátfőn. Öt korona, egyetlen kerek esztaltalér, esetleg öt kisebb,

nagy pénz téli időben a két és öt krajcárak emberének, nehéz várni rá...

A fölvonuló nyomor, amely szeszélyesen, véletlenül az újság szerkesztőségében fojdogált ma kereszttől, tarkálló színeket, szomorú adakokat ad a tollra. A nagyobbik csoport elég érdektelen. Megfakult nagykendők, toldott-foldott ruhadarabok, vastagon, bőségesen, minden levegőt elzárva a test előtt: ezek az asszonyok. Színehagyott kabátok, gomb helyett madzaggal kötözve, óriási pápaszemek, piszkos szürke vászonkötések öreg sebeken: ezek a férfiak. Jó ismerősök: ott áldogálnak a templomok előtt, bekopogtatnak pönteken, a koldusok hagyományos napján a házakba, lakásokba. Imádkozó, kántáló hangjuk most sem változik, amikor a Neuman adomány öt koronát nyomozzák.

— Talán addig is, csak néhány fillért kaphatósnak — zokogják, esdeklik betanult, megszokott, hozzájuk nőtt szánsalmat keltésre utazó hangon.

Az érdekesebbek a letört, félbenmaradt, rejtelmes multu emberek. Kissé kopottak, félig a régi jobb napok kétes eleganciáját őrizgetik. Bőbeszédűek, emlékeik, szerencsétlenségük, nagyzerűnek induló, félberoppant életük árát, dagadozik belőlük. Egy magas férfi, tíz év előtt divatos és szürkére kopott kemény kalapban, szakadozott cipőkben toppant be:

— Tönkrement kereskedő vagyok — szavalta. — Irógépekkel kereskedtem. Elsőrangú üzletem volt, de már évek előtt tönkrementem. Kicsit bohém természetű voltam persze annak idején. Most épen Piskiről jöttem így gyalogosan. Hallom, azaz olvastam, hogy valami segélyt osztogatnak. Úgy hát nem it? És csak hátfőn? Majd várok hétfőig. Remélem egy tönkrement irógépkereskedő szegénykező szegények számítnak és így huszonöt koronát kapok, nem pedig kettő ötvenet...

Egy kopott szürke ruhába öltözött asszony, aki öszbegyűlt, elhervadt fején ócska megtipport kalapot hordoz és lengő fekete fát, mint állatorvos özvegye mutatkozik be és tudakozódik a segély után. Rongyos keztyűkbe gémteredelt ujjai az újságból kivágott hírt szorongatják. Okmánynyal is igazolja kitért. Régi megváltott szomorú papír, amely a férj, az állatorvos busz év előtti haláláról szól. Azóta rokonok támogatták az özvegyet. De a rokonok sorra elhaltak és most idegenek támogatása kell...

És jönnek sorra. A félig megvakult egykori asztalos, aki minden jobb módú aradi halott jótékony adományaira előzőek csap le, aki minden nap elszál a temetőrendező boltok előtt, olvassa a gyászjelentéseket és türelmetlen, bosszús, ha már hetek, sőt hónapok mulnak el nagy halott, adakozó halott nélkül. Van, aki évtizedek előtti árvízről, tűzről motyog, a mely elvitte vagyonát... Sőt a sok között olyan szegény is akad, aki mindjárt protektort is hoz magával, idősebb, elegáns asszonyt.

— Kérem, — mondja az uriaszony — ez a szegény asszony nálam szolgált. Most nincs senki, egészen egyedül áll. Alig tud megélni. Elhoztam, hátha jut valami neki is az adományokból.

Sokan vannak, türelmesen, rendületlenül jönnek és áradnak tovább a városháza felé az öt, de lehetőleg inkább a huszonöt koronák reményében.

SPORT.

+ Az Aradi Testgyakorlók Köre január hó 29-én, pénteken este 9 órakor a Millennium sör csarnok különhelyiségében rendes választmányi ülést tart, melyre a t. választmányi tag urakat ez uton is meghívja az elnökség.

+ Jégünnepély. Az aradi Korcsolyázó-Egylet péntek délután 5-7 óráig katona-rendes jégünnepélyt rendez.

+ Az aradi vívó-klub iránt érdeklődőknek mindenféle felvilágosítással Szabó György jószágigazgatóági tisztviselő szívesen rendelkezésre áll. Telefon szám 298.

A jósnő — ellépett.

(Álhirlapírói álminterju az áljósnővel.)

Rossz idők járnak most Aradon a művészetre. Szendrey is panaszkodik, Stampfel Gusztáv is. Ena du Prel sem tudott itt boldogulni. Ena du Prel az egy gondolatolvasó és jósnő volt. Azért csak volt, mert már nincs is Aradon. Elment. El se búcsúzott senkitől. Csak egy pillantást és adósságot hagyott hátra. A jelenkor legnagyobb művésznője („több tanárok által elismerve”) a Körpontiban akart tegnap és ma előadást tartani. De a nézők csak egyen voltak. Az az egy is csak félig számított közönségnek: ügyeletes rendőrtiszt volt. A művésznő ezek után ma már nem fel, hanem ellépett. De szerencsére én még tegnap este beszéltem vele. Jóslatokat kértem és kaptam. Találkát kértem és nem kaptam.

A művésznő rendkívül szívesen fogadott. Anélkül, hogy kérdeztem volna valamit, elkezdett beszélni:

— Szívesen jöttem ide. Magyarország az egy nagyon kedves ország. Arad, az nagyon szép...

— Na ez helyes, — szakítottam félbe — de ezt már hallottam. Hanem beszéljen nekem a tudományáról.

A művésznő merően rám nézett, aztán megszólalt, mint egy Pythis. (Hallott már ön, aki épen most ezt olvassa, Pythiát beszélni? Azért, mert én sem!)

— A sebében nincs semmi!

Megvetően néztem a jósnőre.

— Apám! Ezt nem kunst kitalálni. Est én is meg tudtam volna mondani. Beszéljünk arról, hogy mikor állítják fel az állami fetelepet?

— Amikor Zubor Andor nem fog több szójátékot mondani!

A válasz megdöbhentett. Hát ezt érdemlőnk mi meg, szegény radiak, hát soha ne kaphassunk már olvasó fát?

— De legalább ugye melegebb lesz a jövő héten? — kérdeztem szinte könyörögve.

— A hőmérő, vagy a fa ára emelkedni fog. A művésznő megint igazat mondott. A jövő héten is hideg lesz.

— Varjon, — mondtam a művésznőnek — most majd én fogok gondolni valamire és megtalálja ki, hogy én mire gondolok.

— Tárgy, személy, vagy fogalom? — kérdezte Ena du Prel.

— Tárgy!

— Megvan — kiáltott fel a művésznő. — Most arra gondolt, hogy ki fogom találni, hogy mire gondolt!

— Hallja — szóltam rá erőlyesen — ezt a viccet én már elvartam a Fliegendében. Ne higgye, hogy most viccírásról van szó. Csak eredeti ötleteket kérek! Milyen lesz a jövő évben a politikai helyzet? „A Nap” azt írja, hogy tartani fog az obstrukció. Igaz ez?

— Látni vágyó „A Nap”-ba nem tekint! Többet nem mondhatok.

— Hát mégis, mi fog történni a jövő esztendőben?

— Az egyszerű. A bálak le fognak sajítani. Egy sikkasztónak nyomában lesz a rendőrség. Esetleg többnek. Kovács Vince be fog lépni az AAK-ba és tevékeny részt fog venni a katolikus internátus alapításában. Zerkovitz kuplét fog írni. Győző nőket fog csábítani.

— Elég! Maga még gyakorolja magát, maga még fiatal. Hissz ez én is tudom folytatni: a sabóm a számlát fogja küldeni, a kávémát nem tudom kifizetni. Nézze, es nem jóslás, es olyan, mintha azt mondaná, hogy Andrányi báró nem fog nekem váltót aláírni, vagy, hogy ma este nem fog elfőnni senki magát meghallgatni!

Eltávoztam. Es ma konstatálhatom, hogy jobb jó vagyok, mint Ena du Prél. Az én tippem bevált, a művészestélyen nem volt ott senki. De ha már benne vagyok a jóslásba, hát megjósolom azt is, hogy maga most azzal hagyja abba az olvasást, hogy vagy gazember, vagy hülye és a D'or.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Lengyel menyecske, operetta.
Szombat: Rossz pénz nem vész el, vígjáték. Bemutató-előadás. (A. bérlet.)

* A három testőr. A Herczeg ciklus befejezésétől a mindig mulatságos Három testőrt adták elő. Az ilyen ciklusok rendezését helyesnek és dícséretesnek találjuk, de művészeti szempontból hibáztatjuk. Egy darabnak egyetlen előadására nem fordíthatunk annyi időt és gondot, hogy az eredmény kielégítő legyen. A színész ambícióját egy előadás nem sarkalhatja, fáradságos munkát kell végeznie a művészi siker reménye nélkül. Ezt igazolta a mai Három testőr előadása is, mely a pongyolaság kiáltó jegyében került a közönség elé. Beregi dr., Várnay, Dolly és Győző kivételével, csupa szerepnemtudás és unottság húzta az előadást. Apróbb incidensek is zavarták az előadást, így az utóbbi időben gyakran ismétlődő eset, hogy a kortina húzó elalszik és vagy hirtelen feljeddve jelenetekkel előbb, vagy egyáltalán le sem ereszti a függönyt. (H. G.)

* A Kölcsey-egyesület hatodik felolvasása január 24-én lesz. Két olyan előadó fog szerepelni ezen a felolvasáson, akik Aradon már népszerűek. Az egyik Janovics Jenő dr. a kolozsvári színház igazgatója, aki mint esztétikus író és előadó legutóbb a színház Csiky-ciklusának bevezetésével növelte régi népszerűségét. A jövő heti felolvasásnak másik előadója Négycsászár László dr., akit Székely Salamon tanári jubileumán melegsávu, lendületes szónoknak ismert meg az aradi közönség. Az Országos Középiskolai Tanáregyesület elnökének neve különben ma Magyarországon nem csak a legismertebbek, hanem a legnépszerűbbek közül való is. A múlt tavasszal is így ünnepele a Székely jubileumon a társadalom minden köréből összegyűlt aradi közönség. Ennek az emlékek része van abban, hogy a budapesti egyetem e kiváló tanára nagy elfoglaltsága mellett is elfogadta a Kölcsey-egyesület meghívását egy irodalmi előadásra. Egyik népszerű magyar íróról fog szólni az esztétikai méltatás.

* Rossz pénz nem vész el. A társulat nagyban készült Liptai Imre darabjának bemutatására. A vigjáték betanulásával egészen elkészültek és csak az utolsó színpadi próbák vannak még hátra, hogy a színdarab a közönség előtt megjelenjenek.

* A vasárnapi filharmoniai hangverseny programjának változatosságán kívül fő érdekessége az a körülmény, hogy ezúttal egyszerre 3 előadó jut szóhoz. A magyar Herzfeld Ünnepi nyitányával, a francia Piérné Ballet fantáziájával, a romániai Enesco román rapszódijával, kiegészítve a német Beethoven Esz dur zongoraversenyével jelképezik az internacionális művészet által létrehozott világbékét, mely a pódiumon már megvan, Beethoven és Piérné műveit különben, mint zongoraversenyeket, Scherhag Baloz Mária, a kitűnő zongoraművész fogja előadni a Zellner Sándor karnagy rutinizott vezetés alatt álló egyleti zenekar kíséretével. Jegyek még csekély számban kaphatók Scherhag H. és Fia cégnél (Andrássy-tér 14.)

* A Leányvásár előkészületben. A szintársulat legközelebb bemutatja a fővárosi operett-színpadok legnagyobb slágerét, a Leányvásárt. Nagy és széleskörű előkészületek folynak a színháznál, hogy ez az operett minél fényesebb és díszesebb keretben, minél tökéletesebb elő-

adásban színrekerüljön. A premiér napját még nem állapították meg.

* Közművelődési Tanács a munkásokért. Megírtuk, hogy az Országos Közművelődési Tanács az Iskola Egyesület aradi fiókjá útján különös figyelmet fordított a munkások továbbképzése iránt. A fiók egyesület tiz előadás megtartását vette tervbe s az első mult vasárnap az Apolló színházban meg is tartották. Az előadások beosztásáról Záray Jenő tanár, egyesületi titkár részletes jelentést tett K. Jónás Ödön megyetemi tanárnak, a Tanács agilis elnökének, ki a szervezés feletti örömeinek kifejezését adva, lelkes hangú levelet intézett Lőcs Rezső gazdasági tanácsos, iskolaegyesületi elnökhöz, értesítve őt egyszerre arról is, hogy a 300 korona segélyt 500 koronára emelték fel.

* A szombati Kocián-Eisner hangverseny kétszáznyolc egyike lesz a szezon legnepeesebb hangversenyeinek. A két kitűnő művész utolsó hangversenye óta még megnövekedett a résztvevők száma, úgy, hogy a Feher Keresztben tartandó koncert jegyeit már elővetelben nagy részt szétkapkodták. A művészek is nagy ambícióval jönnek Aradra, hogy új műsorokkal ismét kielégíthessék a méltó aradi közönséget, amely oly halas ünnepeitelenben részesítette őket első koncertjük alkalmával.

* Szerencsétlenség a cár színházában. Pétervárról jelentik: Tegnap este az udvari Operában súlyos baleset történt a Trisztan és Izolda előadásán. Az a níd, amelyen a király személyesítője és 18 kórista állott a súlyos tetér alatt, előadás közben leszakadt, úgy, hogy a függönyt le kellett bocsátani és az előadást nem folytathatták. A kóristák sebesülése jelentéktelen, az egyik tenorista azonban beírta oldalbordáját és agyrázkódást szenvedett, úgy, hogy állapota válságos.

* Fajankó kalandja Meseországban. (Pali a címszerepben.) Az Apolló színház netfőn, kedden és szerdán bemutatja a kinematográfia legújabb eseményét, a Fajankó kalandja Meseországban című regét. Az olasz filmgyár remeke az 1200 méteres kép. A címszerepet a közkezdvelt Pali játssza. Fajankó kalandját gyermek-előadásokon is bemutatja az Apolló. 177

* A rablóvezér szökése. (Amerikai slágerfilm az Apollóban.) Az izgalmas amerikai drámák kedvence képei a nagyközönségnek. Éppen ezért tűzte ki a pénteki új műsorára az Apolló-színház A rablóvezér szökését. Ez a kép ugyanis az amerikai filmnek minden vonzó érdekességét és izgalmat magában foglalta. Soha érdekesebb cselekményű s fejlettebb technikájú filmet még nem produkált az amerikai filmgyár, amelynek a hírnevét pedig nagy sikerek alapozták meg. Az izgalmas cselekmény azzal kezdődik, hogy a rettegett rablóvezér elfogja a rendőrbíró. Mielőtt fogságba vetik, a bíró leányától vizet kér, aki látszólag szívesen tesz eleget a kérésnek. A fogságból sikerül megszöknie a rablóvezérnek, aki visszakerül a bandájába s amikor az üldözői keresésére indulnak, azokat az erdő sűrűjében torba csalja s foglyul ejti. Közük van a bíró leánya is, aki kitűnő zsákmánynak kínálkozik, de közben a rablóvezér s bandája tagjaiak megtudja, hogy a leányhoz ne merjenek nozzányulni. Sőt az egyik emberét le is lövi a leányt. A rablók fellázadnak s kiakarják végezni a vezérüket, de közben megérkezik egy új üldöző csapat s elfogja a rablóbandát. A leány halából feljáníja a rablóvezérnek a saját lovát s elősegíti a szökését. Az izgalmas szökés jelenetét páratlan bravúrral dolgozta fel a filmgyár. A kolosszális képet pénteken új műsor keretében mutatja be az Apolló színház. A műsor többi számai is elsőrangú képek. 177

* Munkáseelőadás az Apollóban. A Közművelődési Tanács és az Iskola Egyesület által terv-

bevett előadások közül a másodikat folyó hó 21-én, vasárnap délelőtt tizenegy órakor tartják meg az Apolló-színházban. Bemutatóra kerül a magyar történelem több kimagasló eseménye mintegy 50 vetített képben, mellyel kapcsolatban Záray Jenő tanár szabadelőadást tart. Utána több mozgóképet adnak elő. Az előadást pont 11 órakor kezdik meg s a magyarázat alatt az ajtót zárva tartják. A kibocsátott ingyenes jegyek másra át nem ruházhatók.

* A Notre-damei toronyőr. Hugó Viktornak, a halhatatlan francia regényírónak talán legszébb, leghatalmasabb regénye a Notre-damei toronyőr. A pupos Quasimodonak szomorú történetét, most mozgóképekben dolgozták fel és azt a képet pénteken mutatja be az Uránia. Eszmeralda a bűbajos szép táncos leány a templom előtt szórakoztatja bámulóit, akik sorában egyforma szenvedéllyel rajongnak a szép Eszmeraldáért a székesegyház papja, Quasimodó a harangozó és egy fiatal katonatiszt. A leány szíve a katonáé. A két másik vetélytárs a szerelem paroxizmusában vergődő pap és a groteszk harangozó, néma gyűlölettel nézik egymás szerelmét. A pap teljesen szenvedélyének rabja lesz. Egy napon, mikor Eszmeralda mitsem gyanítva, beszélget a pappal az ráront és magával vonszolja a tehetetlenül vergődő leányt. Quasimodó hallva a leány segítségkérőit, segítségére siet és emberfeletti erővel veti magát a papra, viszi magával a toronyba és az örület kacajával löki le a toronyból a halalos mélységbe. Eszmeralda aztán boldog hitvesse lesz Phoebusnak a derék katonatisztnak. 175

TANÜGY.

A tanítók és a katolikus internátus.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 18.

Az Aradvidéki Tanítóegyesület ma tartotta a múlt évi közgyűlés óta az első választmányi ülést, amelyen igen nagy számmal vett részt a tanítótag.

Az ülést Kovács Vince elnök nyitotta meg lendületes beszéddel, amelyben rámutatott a tanítótag nehéz helyzetére, melyet feladatainak ideális teljesítése s a mindennapi megélhetés nehézsége okoz. Rámutat arra a jelenségre is, melyben a tanítótag egyik méltán feltett alkotása, a tanító konviktus érdekeit fenyegető mozgalom indult meg, amely a tanítótagnak számolni kell. Hiszi, hogy ebben a napon, mely a tanítótag vitális érdekeiért folyik, mindenki a maga teljes erejével részt vesz.

Az ülésen napirend előtt Csabos Ottó tette szóvá azt a jelenséget, hogy Aradon a tanítótag nevében és megőrzéséből könyvrendeléseket gyűjtenek. Tekintve, hogy a társadalomnak a tanítói kar iránt érzett jóindulatát az egyesület nem óhajtja ily módon igénybe venni, az ellen tehát tiltakozik. A választmány Kéhrer Károly és Lautner Matyas hozzászólása után elhatározta, hogy az indítvány értelmében felír az Országos Szövetséghez, hogy ilyen ütleket a tanítótag nevének felhasználásával ne kössön s a közönségnek ily módon való megadoztatására ne számítsa.

Kadar Jenő tanító szóvá tette azt a körülményt, hogy az Országos Szövetség gyűlésen előterjesztett és elfogadott határozati javaslat s a hivatalos lapokon közölt szöveg között eltérés van, nevezetesen a 4. k. pontban a korpót és elmaradt. Ez ügyben felvilágosítást kérjen az egyesület a Szövetség elnökségétől. A választmány egyhangúlag elfogadta az indítványt.

A választmány tárgyalta az ez év július havában tartandó egyetemes gyűlés tárgyszo-

zatát. A gyűlésen a következő pontokat óhajtja az egyesület tárgyalatni: a tanítószáz anyagi helyzete; a tanítószáz jogviszonya; a nyugdíj-revisió; humánus intézmények; a tanítók politikai joga és végül a tanfelügyelet reformja. A többi kérdéseket pedig majd a szakosztályokban fogják tárgyalni. Erről a szövetséget értesíteni fogják.

Az ülésen jelen voltak: Kovács Vince elnöke mellett: Czobor Ottó, Kehrer Károly, Kőmíves József, Marinkovics Péter, Kressz Károly, Kádár János, Lautner Mátyás, Szarka László, Seuleifer Antal, Harmat Ferenc, Korom József, Bárczy Ödön, Gyovay Pál, Csirák Márton, Boros Kálmán, Weitz József.

Zsilinszky Gábor

bajonettje.

— Apponyi Albert interpellációja —

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, január 18.

Megírtuk, hogy a Zsilinszky-tárgyaláson az egyik vádlott, a katonai szolgálatot teljesítő Zsilinszky Gábor, oldalfegyverrel jelent meg és a fegyver letételét megtagadta arra való hivatkozással, hogy katonai parancsnoksága az ellenkezőre utasította, Apponyi Albert gróf ma ezt az esetet nagy érdeklődéssel fogadott interpelláció keretében hozta szóba a Házban.

Utalt arra, hogy ennek az esnek a kormány és a kormány ellenőrzésére hivatott törvényhozás figyelmét teljes mértékben magára kell vennie, mivel a tárgyalóteremben a katonai parancsnokság álláspontja érvényesült, ami pedig teljesen megengedhetetlen. Nem akarta vádolni a dologban szerepelt egyének egyikét sem, sem a vádlottat, sem az elnököt, sem a katonai parancsnokot, aki az utasítást adta. Egyik sincsen olyan állásban, hogy neki szemrehányást lehetne tenni, hogy rá lehetne hártani a felelősséget olyan téaykedésért, amelyeken tisztán a mai közállapotok logikájából folynak, csak ezeket az állapotokat akarja megvilágítani. A törvényszéki elnök intézkedése mellett ott a tárgyalóteremben más hatóság intézkedési jogának érvényesülnie nem szabad. Akar helyes a törvényszéki elnök rendelkezése, akár nem, annak kell egyedül érvényesülnie.

Ha a katonai parancsnokságnak ez az álláspontja így benyomkodhatna a tárgyalóterembe, akkor ez olyan foltot ejtene igazságszolgáltatásának méltóságán és önállóságán, amit nem hagyhatunk rajta. Milyen elszomorító kép ez, mennyire fölényesnek kell lennie annak a hatalomnak, amely a maga alárendeltjét arra tudja kényszeríteni, hogy szemben az állam intézkedésével, szemben a maga érdekeivel is, a felelősség rendelkezésének feleljen meg. A katonai intézkedés itt tehát fölénybe jutott a törvényszéki elnök intézkedésével szemben és ez csak logikai folytonossága a katonai hatalom érvényesülésének.

Tudjuk, hogy a nemzeti akarat is csődöt mondott a katonai akarral szemben. A parlamenti többségi elv abban a pillanatban nem ér semmit, a mint megrögzött katonai elveket érint. A kormányok, ha hatalomnak osufolt állásban vannak, csak addig foglalhatják el, a míg a katonai gondolathoz, a katonai érdekekhez munkásságukban hozzásimulnak. (Ugy van! Ugy van!) Most csak az hiányzik, hogy bíróságaink felsőbbisége is meghajoljon a katonai hatalom, a katonai intézkedés előtt. Reméli, hogy a kormány ezen a téren megóvja a bíróság tekintélyének sérthetlenségét, teljes érintetlenségét. Kéri az igazságügyminisztert, sze-

rezzen teljes tájékozódást és a bíróság fektettségét a katonai hatalommal szemben védje meg.

Székel Ferenc igazságügyminiszter kijelentette, hogy csak a lapokból értesült még a dologról, de mihielyt a törvényszéki elnök jelentése föl fog hozzá érkezni, megvizsgálja az ügyet és kötelességszerűen jelentést tesz a Háznak. (Élénk helyeslés.)

Harag az oroszvári és a pozsonyi udvar között.

Kié az elsőség? — Az elzárt udvari váróterem.

(Saját tudósítónktól.)

Pozsony január 18.

Az a néhány utas, aki tegnap a 102-es expresszre várakozott a pozsonyi pályaudvaron, meglepő megfigyelést tehetett. A 102-es expressz háromnegyed órát késett. Az indulási időben pontosan érkezett Stefánia főhercegnő férjével, Lónyay gróffal és megfelelő kísérettel. Két autón jöttek. A magasrangú utasokat Eszlinger állomásfőnökhelyettes fogadta. A legkinosabb zavarral, alázatos hajlongó bocsánatkéréssel néhány szót szolt. Mit mondhatott? A megfigyelők nem sejtették: épen úgy mint, ahogy nem tudták mire magyarázni azt, hogy Stefánia nem vette igénybe az udvari várótermet. Az alatt a háromnegyed óra alatt, amíg az expressz befutott, a hideg előcsarnokban és a pályaudvar előtt sétált férjével. A vonat érkezése előtt aztán egy másik udvari fogat érkezett, Frigyes főherceg leányával: Marianne Aliceval. Marianne Alice főhercegnő ellenben egyenest az udvari váróterembe ment.

Tizenhatodikán délután az oroszvári kastély titkársága felszólította a pozsonyi állomásfőnökséget. Ruml felügyelő, állomásfőnök ment a telefonhoz és tudomásul vette a kastély kívánságát: Stefánia főhercegnő holnap délután a 102-es expresszrel utazni szándékozik. Három bérelt fülkét kérnek előjegyezni. Azonkívül természetesen az udvari várótermet.

— Randban van, — jelentette ki az állomásfőnök.

Másnap délelőtt aztán a Frigyes főherceg udvarmesteri hivatala csöngötte föl az állomásfőnököt. A 102-es expresszhez. Marianne Alice főhercegnő számára külön fülkét... s természetesen az udvari várótermet.

Ruml állomásfőnök kétségbeesett. Nyilván tudott arról, amiről a benfentesek már régóta beszélnek, hogy az oroszvári kastély és a pozsonyi udvartartás között nem a legbarátságosabb a viszony. Miután mindkét udvarnál kedvelt ember, jónak látta az intézkedést Eszlinger főnökhelyettesre bízni. Maga elutazott Budapestre és az udvari váróterem, illetve a kérdés kulcsát a főnök-helyettesnek nyújtotta át.

Amikor az oroszvári két autó az állomás elé futott, Eszlinger főnök helyettese elébe ment.

— Kegyelmes gróf ur, — mondotta — az udvari várótermet, a legnagyobb sajnálatomra, nem tudom a fenséges asszony rendelkezésére bocsátani, Most javítják. Hanem, ha az első osztályt parancsolják.

Rövid pourparlé a gróf és a fenséges asszony között. A válasz: Nem veszik igénybe. Az előcsarnokba mentek és ott föl-alá séál-gattak. Majd, mikor elunták, kimentek a pályaudvar elé és ott járkáltak. Nyilván bosszankodva a hosszas késésen.

Marianne Alice hercegnőnek nem kellett egy percet sem várnia. A főnökség értesítette

az udvarmesteri hivatalt a késérről és az udvari fogatok csak néhány perccel az expressz érkezése előtt gördültek a pályaudvar elé. Amikor Lónyaiék látták az udvari fogatokat, félrehúzódtak. A főhercegnő kiszállt a fogatból és kíséretével megindult az udvari váróterem felé. A kapus alázattal haladt előtte és fölnyitotta a terem ajtaját.

Lónyai gróf elsápadt. Nagyon érthető emberi indulattal odahívatta Kuzsenda főkapust, és így szolt hozzá:

— Minek mondták nekem, hogy az udvari várótermet javítják?

A főkapus tehetetlenül hallgatott.

— Tehát mást vártak? De én már tegnap lefoglaltam...

S azzal bosszusan elfordult. Következett a beszállás. A főhercegnő és Lónyaiék nem üdvözölték egymást. Stefánia főhercegnőt igen nagyon bántotta a kellemetlen eset. Amikor az állomási szolgáló segédleposzt tett eléje, hogy könnyebben felszállhasson a kocsiba, magyarul így szolt:

— Nekem ne segítsen. Nem kell.

Marianne Alice főhercegnő az első kocsiba. Lónyaiék az utolsóelőtti Pullmanban foglaltak helyet.

Az állomáson persze óriási fejtelenséget idézett elő az elemény. Jelentették az igazgatóságnak, tanácsot és jóváhagyást kérve.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Megtévett tanuló. Megírta az Aradi Közlöny, hogy a kir. ügyészség G. J.-t, az aradi gimnázium volt növendékét magánokirathamisítás miatt vád alá helyezte. G. J. 1909-ben végezte az aradi gimnázium negyedik osztályát, azonban az év végén mennyiségtanból elbukott. A pótvizsgán sem tudta a hibát kijavítani, s így meg kellett volna ismételnie a IV. osztályt. G. azonban három nappal a pótvizsga után a budai gimnáziumnál jelentkezett felvételre s be is lépett az V. osztályba, miután bizonyítványában az „elégtelen” szó végét kivakarta és „elégleges”-re javította ki mennyiségtanból nyert osztályzatát. A hamisításra azonban csakhamar rájöttek s a nem közönséges merészségű diáknak a törvényszékkel gyűlt meg a baja. A humánus gyermekbíróság ma csupán dorgálásra ítélte a hamisítót.

§ Fegyházra itelt rablók. Nagyváradról jelentik: Tegnap kezdte meg a nagyváradi esküdtbírószak Mihálovszky Dzsóz és társainak rablási ügyét tárgyalni, akik szeptemberben megtámadták és kirabolták Grünstein Samu fakereskedőt. A bizonyítási eljárás befejezése után az esküdtzék bűnösnek mondotta ki a vádlottakat rablási bűntudásban és ennek alapján a bíróság Mihálovszky Dzsózöt nyolc évi, Fekete Jánost hat évi, Bubuj Pált négy évi és Nagy Pált két évi fegyházra ítélte. Fekete János kivételével a többiek megayagódiak az ítéletben.

VIDÉK.

A csermői vasút. A Gerster Megyeri Szunyogh vállalkozó cég tudvalevően Csermő, Berettyóújfalu és Nagyszalonta között vasutat fog építeni. Eddig az érdekelt községek közül Nagyszalonta 200,00, Komádi 20.000, Geszt és Zsadány 10-100 ezer korona hozzájárulást szavaztak meg a vasútépítés céljára.

HIREK.

A pápa és az asszonyok.

— Tolakodó küldöttségek. —

Távirati tudósítás.

Róma, január 18.

A pápa nem régen az olasz női egyesületek több száz furi küldöttségét fogadta. Előzetesen orvosai és főpapjai között nagy tanácskozás folyt arról, hogy az asszonyserceget a pápa elé bocsássák-e vagy sem. Attól tartottak ugyanis, hogy a pápát nagyon megfogja viselni az a látvány, a mely ily tömeges audienciával jár.

Ebből az alkalomból egy újságíró, aki maga is többször szemtanúja volt a pápai kihallgatásoknak, egy biboros előadása nyomán egy külföldi lapba ezt írta:

— Nem csodálom, hogy a pápa környezete féltette a legnagyobb kíméletre szorult szentatyát az asszonysercegtől. Ha férfiakról lett volna szó, bizonyára gondolkodás nélkül megadták volna nekik az audienciára való engedelmet. De asszonyoknál már nem megy olyan simán a dolog. Az ő fogadtatásuk mindig nagyon kimerítette a pápát. Hiába figyelmeztetik őket, hogy milyen távolságban maradjanak a pápától, hogy az audiencia meddig tart. Megigérnek mindent, de semmi ígéretet sem váltanak be. Ebből már igen sok kellemetlen tapasztalatot szereztek a szentatya udvarában. Azért most, ha arról van szó, hogy asszonyokat kell fogadni a Vatikánban, különös óvintézkedéseket tesznek a pápa személyes biztonságára. Mert szinte hihetetlen, hogy milyen erőszakosak és kíméletlenek tudnak lenni a nők.

— XIII. Leó pápa is sokat szenvedett attól a nagy rajongástól, amellyel a hitbuzgó nők körülvették. E miatt utolsó éveiben környezete igen nagy aggodalomban volt, ha asszonyok jelentkeztek lábcsókra. Minden egyes alkalommal rá akarták beszélni a pápát, hogy ne vesse magát alá a farsztó fogadásnak, de XIII. Leó, noha néha valóságos rémület fogta el, ha az asszonyok serege feléje hatolt, mint dig színe elé bocsátotta a nőket. Hiába vették körül a főpapok a pápát abban a percben, amikor a kézcsókra megadta a jelt. Az asszonyáradat egyszerűen elsodorta utjából őket. Félelmetes kiáltozással és visítással megrohanták egyszerre a pápát, akinek kezét, lábát és ruháját rángatták egyszerre. Ilyenkor kétségbeesetten kapaszkodott székébe, hogy le ne teperjék.

— A legvadabban viselkedett egyszer egy francia szerándokcsoport, amelyben csupa nő volt. A mikor negyedőrai félisketítő látvány és szédítő kavargás után végre elvonultak a Vatikán fogadóterméből, a pápa csaknem ájulva maradt a helyén. A francia asszonyok megtették azt is, hogy a megukkal hozott ollókkal levagdostak egy-egy darabkát a pápa ruhájából, hogy egy-egy foszlányát emlékül hazavihessék.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jólát: Nyugaton és délen elvélve csapadék és egyelőre jeletektelen hőváltozás várható. — A hőmérséklet déli tizenkét órákor — 7 Celsius fok.

— A miniszterelnök munkába áll. Budapestről jelentik: Kálmán Hederváry Károly gróf január 28-án megjelenik a Lloyd klubban. Nagy óvációt kényszerítenek számára hívei. Ha a képviselőháznak 29-én ülése lesz, a miniszterelnök megjelenik a Házban. A parlament napirendje bizonytalan még. Szombaton kezdődik az appropriációs vite, amely eltart két-három napig, aztán vagy rövid szünet lesz, vagy kezdődik a véderő vita folytatása.

— Áldomás a medve bőrére. Budapestről jelentik: Justh Gyula ma délután két órára baráti lakomát adott az Országos Kaszinóban a vitarendező bizottság tagjainak tiszteletére. Az ebédén résztvettek: Tóth János, Déry Zoltán, Szentiványi Árpád, Kelemen Béla, Batthyány Tivadar gróf, Holló Lajos, Lovász Márton, Eitner Zsigmond, Mádi Kovács János, Beck Lajos, Károlyi József gróf, Kobak Kornél és Polónyi Géza. Több pohárköszöntő hangzott el, amelyben erős harci fogadalmak történtek. A Kossuth párt, Justh és a pártorkivüliek fegyverbarátságának szilárdságát hangsúlyozták a szónokok és — bár a vitarendezők csak szombatban tartanak formális értekezletet — már a lakomán beszélgettek a véderőellenes harci taktikáról.

— Halál narkózis közben. Budapestről jelentik: Ma este a Vörös Kereszt kórházban Falk Ádámné bárónő született Pallavicini örgrófió operáció előtt narkotizálás közben meghalt.

— Merénylet a kínai köztársaság elnöke ellen. Pekingi jelentés szerint Kína új elnöke Szun Jat Szen dr. ellen újból merényletet követtek el Nankingban. A merénylők az elnököt a lábán sebesítették meg.

— Új orvosok a közpórházban. A megyei közpórháznál két alorvosi állás üresedett meg lemondás, illetőleg elhalálozás következtében. A január tizenötödikéig érkezett pályázatok alapján ma töltötte be a két alorvosi állást Urbán Iván főispán és Nonn János dr. budapesti szigorlóorvost és Dirner Miklós Gusztáv dr. gyakorlóorvost nevezte ki a vármegyei közpórházhoz alorvosokká.

— Elítélt kének. Lipcséből jelentik: Tegnap kezdte a bíróság tárgyalni Cserno mérnök, volt magyar tartalékos hadnagynak és Vinogradov Viktor tartatókos orosz tengerészisztnak kémkedési perét. A tárgyalás zárt ajtó mellett folyt és ma került ítélethozatalra az ügy. A bíróság Csernét és Vinogradovot egyenként 3-3 évi fogságra ítélte.

— Halálozás. Özvegy nádoszi Nádosy Endréné szü. Grötschel Ida, életének 62. évében meghalt. Temetése január 19-én délután fél három órákor lesz a Csiky Gergely-utca 10. számú házból.

— Letartóztatott nemzetközi zsebmetszők. A berlini rendőrség értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Berlinben néhány hét óta egy jól szervezett zsebtolvaj banda működik, amelynek minden egyes tagja magyar és miután a banda főnökét a többszörösen büntetett Weisz Palit a berlini rendőrség elfogta és letartóztatta, a zsebmetszők valószínűleg Budapestre utaztak. A berlini rendőrség átiratában megnevezte a banda tagjait is, akik valamenynyien régi jó ismerősei a budapesti rendőrségnek. Weisz Palin kívül, aki jelenleg a berlini rendőrség fogságában ül, a következők a banda tagjai: Lux Mór, Marlin Pinkász, Grolmuss József és Hajsek Jenő, akiknek felkutatására Sarkadi detektív vállalkozott és csakhamar emberei rákaptak Marlin Pinkászra, aki a Garay-utca 35. szám alatt lakott Guttman Pál néven. Lux Mór az operában csapta el a detektív, amint kifogástalan estélyi öltözetben, egy előkelő társaság mellett ólálkodott, akik között már kiszemelte áldozatát. Grolmuss Józsefet az egyik zugszálloda udvarán találta meg a rendőrség. Kihallgatásuk alkalmával természetesen mindegyik tagadta bűncsejtét, a berlini tolvajlásokról nem tudtak semmit, szembeállításuk alkalmával pedig nem akarták egymást felismerni. Luxot és Marlin Pinkászt a tolvajlásba vitték, Grolmuss azonban tekintve súlyos tödőbűnjét szabadon eresztették. A rendőrség tovább nyomozza a többi zsebtolvajt.

— Megdézsmált hagyaték. Budapestről jelentik: Szentendrén évek óta külön életmódot folytatott Terei József nyugalmazott alezredes, aki teljesen elzárkózott a világtól a csupán takarítónője, Engel Anna volt körülötte. Az alezredes néhány nappal ezelőtt a Pajor-féle szanatóriumban meghalt. Egyetlen örököse nővére, Vangel Jenő dr. egyetemi tanár felesége, néhány napja névtelen levelet kapott, amelyben értesítették, hogy Engel Anna az alezredes hagyatékának legértékesebb dolgait megdézsmálta. Az örökösök a budapesti rendőrséghez fordult a levéllel, ahonnan utasították a szentendrei esendőrséget, hogy indítsák meg ez ügyben a vizsgálatot. A rendőrség házkutatást tartott a volt takarítónőnél és a feljelentés valóban bizonyult, mert három ládát találak a lakásán, amelyek az elhunyt katonának értékes dolgaival voltak megtölve. Találtak azonkívül egy takarékkönyvet is, amelyből négyezer korona hiányzott. A takarítónőt őrizet alá vették és folytatják ellene a vizsgálatot.

— A megtagadott fizetésjavítás. Kolozsvárról jelentik: Tegnap este Csont János 25 éves szolgálta, ki az Erdélyi Kárpátgyűlésnél volt legutóbb alkalmazva, főbe lökte magát. Az öngyilkos, aki nemrég még Petrozsényben kereskedő volt, de tönkrement, levelet hagyott hátra, melyben tetteért az E. K. M. főtitkárát okolja. — Nemrég kerültem Kolozsvárra — írja — a azóta nyomorúságos fizetésen vagyok az E. K. E. nál. Mult héten fizetésjavítást kértem, de a főtitkár ur azzal felelt, hogy kidobott állásomból. Az öngyilkos nő ember volt.

— Bankigazgató, aki hetőr a saját bankjába. Predealról jelentik: Albesti romániai községben a maga nemében páratlan betöréses lopás történt az elmúlt éjjelek egyikén. A „Principalele Unite” című népbarkba éjjel behatolt több betörő és ellopták a pénzszekeányt, amelyben 16 197 frank készpénz és körülbelül 7000 frank értékű váltó volt elhelyezve. A esendőrk másnap reggel a község közelében — a mezőn — megtalálták a feltört pénzszekeányt és nem sokára arra is rájöttek, hogy a négy tagból álló betörőbanda feje maga a kirabolt bank igazgatója, Juganariu Jon. A betörők egyike, Serbán Canaru még idejében elmenekült, a másik három betörőt elfogták és átadták az ügyészségnek. Az elrabolt pénzből 113 frank hiányával az egész összeget megtalálták.

— Ha az ügyvéd ideges. Kolozsvárról jelentik: Kellemetlen vasuti kalandon ment keresztül Neumann Dániel dr. dugsgazdag marosvásárhelyi ügyvéd. A fiatalember most tette le az ügyvédi vizsgát és nagyobb külföldi utra indult. A kolozvári állomáson Neumann dr. a budapesti gyorsra várakozott. A várakozás nagyon idegessé tette a vizsga miatt amugy is megviselt idegű embert. Izgatottan járt fel a alá a pályaudvaron, nagy podgyászát a hordárokkal ide oda vitette. A fiatalember izgatott viselkedése feltűnt a rendőrnök, aki igazolásra szólította fel. Neumannál nem volt épen névjegy, nem tudta magát igazolni a így az őrszobába kísérték. Csak hosszas telefonálás és szaladgálás után sikerült az ideges fiatalembernek magát egy kolozvári ismerőse által igazoltatni.

— Vissza Amerikából. Egy fiatal aradi kivándorló visszaküldéséről olvasunk most az amerikai lapokban. Az Amerika hajóval érkezett Aradról a 20 éves Szentó Antal, hogy fivéréhez, Szentó Lajoshoz utazzon Clevelandba, ki ott a W. 25. útca 2038. szám alatt lakik. Különböző még egy József nevű fivére is van Clevelandban. Pénz nélkül érkezett Ellis landra, minél fogva a vizsgáló bizottság ki-zárta.

— Rakovszky a Katolikus Bank ellen. Rakovszky István, a néppárt lemondott alelnöke ma a Katolikus Bankról a következőket mondotta egy újságról:

— En minden vallásfelekezeti alapon induló pénzügyi vállalkozásnak ellene vagyok és így a katolikus bankalakulásnak is, abból az egyszerű okból, mert a vallást az anyagi érdekek alantas harcába belekeverni nem engedem. Nem engedhetők meg soha, hogy üzleti fogásból a vallás cégre alatt, a közérdek hangoztatásával akárki is egoisztikus érdekeket hajhászhatson. Tapasztalatom az, hogy minden ilyen vállalkozás, a mely ilyen címen indul, a legcsufosabban bukott meg. Csak a Da-chauer Bank Adele Spitzedert, a Bon toux bankot Párisban, Udvarfy Ferenc népbankját Budapesten kell említenem és most pedig a karintiai bank csődjét. Mindezek katolikus cégről indultak és a Bon toux kivételével botrányos véget értek. A mint hallom, az új katolikus bank élére egy fiatal urat szándékoznak állítani, a kinek közgazdasági tevékenységéről és araválóságáról eddig mit sem hallottam. Angliában például az előkelő családok másod- és harmadszülöttjei lépnek közgazdasági pályákra, de mielőtt ilyen intézmények élére állnának, pályát futnak meg üzletekben és bankokban. Teoretikus tanulmányok után a gyakorlati alkalmazásba mennek és pick auf szolgálnak, hosszú esztendőig tanulnak s fáradsz, a míg alkalmassá válnak, hogy egy vállalkozásnak élére lépessenek. Sokat harcoltam a közéletben és ezt mindig a katolicizmus jegyében cselekedtem. Közpályámon mentes voltam minden üzleti vonatkozástól. Multamra hivatkozva, intem a magyar katolikus világot, hogy legyen ezzel a vállalat szemből a kellő óvatossággal és elővigyázattal, mert vezetőjének a katolicizmushoz csak annyi a köze, hogy szintén katolikus. En mindig arra törekedtem, hogy tavol maradjak az ilyen természetű üzletektől és ettől barátaim is, a mennyiben bizalmukkal megtisztelték, minden befolyással visszatartottam.

Zboray Miklós néppárti képviselő is támadásra készül a Katolikus Bank ellen.

— Halálos dinamitrobbanás. Kölnből jelentik: A Schlebuis-gyárban a Nobel-társaság gyártelepén ma délelőtti nagy menyeségű dinamit robbant fel, amely 36 munkást megölt. A robbanás oly nagy erővel történt, hogy a munkások étertermében levő szatácsot is megölte. A robbanás színhelyétől messze levő épületek beomlottak és az egyik alól egy holttestet és öt súlyosan sebesültet húztak ki. Az explózió egészen Düsseldorfig elhallatszott.

— Az elhagyott Rihliczky név. A budapesti kereskedelmi bank kárára eladott 300000 korona család fölfedezése óta bizony nem a legjobb hangzású név ez, hogy: Rihliczky. Aunyra rossz hangzású, hogy Rihliczky Jeromos, a nagyszabolai takarékpénztár vezértükára most a belügy-minisztartól kér engedélyt, hogy családi nevét Balog-ra változtathassa. A köztisztviselőben álló banktitkár mostohaestvére a bankosának, családjával, illetőleg mostohaanyjával és annak gyermekeivel már évek óta nem érintkezik.

— Biztosító intézeti tisztviselők szervezkedése. Budapesti hírek: A biztosító társaságok alkalmazottjai mind az ideig nem voltak testileg szervezve. A nehéz megélhetési viszonyok, a szolgálati jogviszonyok rendezetlensége oly nyomasztó hatással jelentkeztek, hogy e szakmanak munkásait is sorsuk javítása érdekében egy táborba szölitették. Kedden este mintegy 300 tisztviselő gyűlt össze, hogy helyzetük javításáról tanácskozzanak. Az eszme ismertetése nyomán kimondották egy országos szövetség létesítését. E hó 21-én, vasárnap délelőtti megtartják az országos szövetség alakuló közgyűlését. Az értekezlet kiküldött bizottsága e hó 21-ig elkészíti az alapszabályokat, a közben megejti a vezetőségre vonatkozó jelöléseket.

— Elvezett bankok. Két esztendője, hogy Vajda István dr. a Polgári Takarékpénztár helyiségéből kijövet, az ott felvett 1600 koronát egy irattáskába helyezte el. Az Andrássy-téren a bankjegyek kiester a táskából és Vajda dr. csak lakásán vette észre a veszteséget, jelentést tett a rendőrségen, de a nyomozás sem tudta kézrekeríteni a pénzt. Besugárás révén most értesült a rendőrség arról, hogy annak idején egy Hollán Enil nevű 18 éves mázoló tanuló az ügyvéd háta mögött észrevette, amint a pénz a földre esett, azt felvette és megtartotta. A fiut előállították és bevallotta, hogy a talált pénzt megtartotta és később az édesanyjának adta át. Az anyát ma hallgatja ki a rendőrség és vallomásából megtudta, hogy a fiától átvette az 1600 koronát, de azt elköltözték. Használatát is tartottak nála, de a talált 25 koronára azt mondotta, hogy az későbbi keresetből ered. Jogtalan elmulajdonítás miatt megindították az eljárást.

— Jótékony adományok. Leopold Adolf Arad 10 koronát, Neuman Janó Sátorcaljauj hely 20 koronát küldött nekünk Neuman Samu ravatára szánt koszoru megváltása címén az izr. népkönyha részére. Az összegeket rendeltetési helyére juttattuk.

Neuman Samu ravatára szánt koszoru megváltása fejében Braun Ede és neje (Bács) 40 koronát adományozott az izr. népgyűlésnek. Ezen kegyeletos adományért ezuton nyilvánítja köszönetét az elnökség.

— Megfaglott favágó. Ma délután a Határ-utca 11. számú ház lazaí a pincében egy férfi holttestet találtak. A rendőrség megállapította, hogy Kovács Simon favágó-cigány hullaja feküdt a pincében. Kovács a cigánytelepen lakott, de a nagy hideg miatt nem akarta a hosszú utat megtenni és éjszakánként az emelt ház pincéjében egy szalmazsákba aludt. Valószínűleg tegnap este bepáncsálva feküdt le és megfaglott.

— Páratlan alkalmi bevásárlás. Tulhalmozott raktár miatt bevásárlási áron árusítja Weinberger Ferenc ékszerész Arad, Andrássy-ter 20. (Fischer Elíz-palota) remek szép ékszereit, zsebóráit és ezüstnemű raktárát. Telefon 439. 6029

— Olcsó üzleti könyvek. Ingusz J. és Fia Weitzer Janos utcában egyesített könyv- és papirkereskedésben. Telefon 517. 6071

— Karacsonyról megmaradt nagymennyiségű rongált dobozu levelepapírokat minden elfogyasztó árban árusít Kerpel Izso papirkereskedése 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár. 4871

— Egész könyvtárakat és hangjegyeket vesz Kerpel Izso könyvkereskedése. 4371

— Biró Lajos: Gloria és Kobor Tamás Komédiák (a szerzők e két legkiválóbb ujdonsága) 442 és 424 old. tartalommal, nagybetűs nyomással, vászonkötésben 1 k. r. 90 fillérjével kaphatók Kerpel I. könyvkereskedésben. 4371

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
Mellékállomás	— 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— 151
Nyomda	— 151

TARKASÁGOK.

(Nem muszáj leülni...) Egy aradi kereskedőt rendkívül megörvendeztetett ma valamelyik jókedvű, ötletes ismerőse. A kereskedő ugyanis állandóan haragban van az igazságszolgáltatással, a mely vele szemben csak ritkán mutat olyan nagylelkűséget, mint például a budapesti esküdtek a Zeilinszky-fükkal. Igen, ez a kereskedő gyakran farkasszénet néz a becsülettel, amelyet — ez nem az ő hibája — következetesen legyőz. Ez még nem volna baj; a dolog súlyos része akkor következik, amikor a bíróság a kereskedőt fegyházra ítéli. Ez a szegény kereskedő most is utban van a fegyház felé. A jövő hónapban be kell vonnia, nem osoda tehát, ha mindent megpróbál, hogy súlyos büntetése alól kimeneküljön.

Egyik ügyvéd ismerőse ma megszölitotta az uton az öreg merkantilistát.

— Nézze tata, — mondta az ügyvéd — én ma beszéltem egy bíróval és szóba hoztam előtte a maga ügyét.

— Na és mit mondott az a bíró? — tudakolta izgatottan a bűnös aggastyán.

— Határozottan azt állította a bíró, hogy magának nem muszáj leülni a büntetését.

— Ugyan ne mondja. Hogy lehet az?

Az ügyvéd ravasz hunyorítással felelt:

— Nem muszáj leülni a büntetését, mert a fegyházban az egész idő alatt állhat is.

(Rendkívüli kiadás helyett.) Valamelyik nagyobb vidéki városban történt. Nem mondjuk meg: hol, hanem a közönség találékonyaságára bízunk a megfejtését.

Tegnap este fél tízkor abban a nagy vidéki városban szenzáció támadt. Ugyanis a város legnagyobb lapjának fővárosi tudósítója megtelefonálta a föltűnő eseményt, hogy fölmentették a Zeilinszky füket. A redakció — mint mondani szokás — lázban volt. Ime, kapott egy nagy szenzációt, amelyet rendkívüli kiadásban nem közölhet a város polgárságával. Este fél tízkor nem lehet rikancosokat kapni, akik a repülőgép gyorsaságával továbbítanak a hírt: fölmentették Achim megölet. De az újságíró-temperamentum nem nyugodhatik. Ezt a nagy eseményt nem szabad eltenni holnapig — mondta a szerkesztő — ezt még ma tudni kell az egész városnak. De hogyan adja tudtára a város polgárságának?

A szerkesztő néhány percnyi töprengés után boldogan ütött az egyik munkatárs homlokára.

— Rendszerben van — szölt és a telefonhoz lépett. Összekötötte magát a város öreg polgármesterének lakásával és az ősz podesztát a telefonhoz kéréste.

— Fontos hírt kell polgármester urral közölnöm, — mondta nyomatékkal.

— Halljuk.

— A budapesti esküdtek fölmentették a Zeilinszky füket.

— Szép, szép — dörmögte a polgármester — csak azt nem tudom, mi szükség volt emiatt engem az ágyamból föliravarni?

— Mivel ilyen késő este nem adhattunk rendkívüli kiadást — magyarázta a szerkesztő — de mivel mi az egész város közönségével tudatni akartuk ezt a fontos hírt, azért közöltem a polgármester urral. Azok a miniszteri leiratok, amelyek az egész város polgárságának szólnak, szintén csak a polgármester ur címére jönnek és mégis az egész város tudomást vesz róluk.

Gyapju swaeterek, sapkák, keztyűk és bokavédők legnagyobb választékban

Bársony Andor

harisnya, kötött és szövítt-aru üzletben kaphatók

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruhaza
Arad, József főherceg-ut 3., (a Kos-
suth szoborral szemben.)

Nagy választék ill.

2802

Olasz árak ill.

Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZIEKEDEÉS

— Lovag Freystaedtler eladta birtokát. A Magyar Telepítő és Parcellázó Bank bérbevette lovag Freystaedtler háztartási holdnyi területű birtokait. A bank a birtokot kisebb parcellákban fogja albérletben tovább adni.

Budapesti Áru- és Értéktőzsde.

Bécsi és budapesti.

Budapest, január 18.

Készárú.

Amerika 1/2-el magasabb. Kínai, vételkedv korlát, 8 ezer mm. változatlan.

Határldó.

	Déli szárlat	2 órai szárlat
Buza 1912. április 11.30—11.81 11.78—11.79		
Buza 1912. május 11.86—11.67 11.64—11.65		
Buza 1912. október 10.93—10.94 10.93—10.93		
Buza 1912. április 10.28—10.27 10.25—10.26		
Buza 1912. október 9.95—9.06 9.02—9.03		
Tengeri 1912. május 8.69—8.70 8.67—8.68		
Zab 1912. április 9.78—9.79 9.79—9.80		
Zab 1912. október 8.43—8.44 8.42—8.43		

As árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Január 18. —

Magyar aranyárjádék 4%	110.25
Magyar koronárjádék 4%	90.20
Magyar koronárjádék 3 1/2%	78.75
Magy. földtőz. kötvény 4%	91.—
Horvát-szlavon földtőz. kötvény	92.50
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	110.—
Tiszasab. és szegedi sorsjegy kölcsön	149.—
Oestrák járadék papírban	91.50
Oestrák járadék esztibe	94.50
Oestrák járadék aranyban	115.—
Oestrák koronárjádék 4%	91.50
1880. évi oestrák államsorsjegy	159.—
Oestrák-magyar bankrésvény	20.—
Magyar hitelbank-résvény	852.—
Oestrák hitelintézet részvény	852.—
Oestr.-magy.-államvasút részvény	727.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.10
Német birodalmi márká	117.62 1/2
London vista	241.—
Páris vista	95.55
20 márkás arany	23.52

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. január 18.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10.70—10.75
77	10.75—10.80
78	10.90—10.95
79	11.00—11.05

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	10.65—10.70
Rosa	9.25—9.30
Arpa	8.50—8.60
Zab	8.00—8.70
Tengeri	7.85—7.90

Kőbányai sertésplao.

Jan. 18

Január 16. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 140—150 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 148—150 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 150—152 fillérig.

Sertésplasztás: 1912. évi január hó 14. napján volt kasszalet 20944 drb. — 1912. január hó 15-én felhajtott 181 drb. — 1912. január 15-én elszállított 282 drb. — 1912. jan. 16. napjára maradt készletben 20898 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: esendes.

Felolós szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1912. január hó 19-én

A) bérlet

A) bérlet

A lengyel menyecske.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Kurt Kraatz és Georg Okonkowski. Zenéjét szerző: Jean Gilbert. Fordította: Faragó Jenő. Rendező: Polgár Sándor. Karmagy: Tilger Árpád.

SZEMÉLYEK:

Madaras	Polgár S.	Fecske	Várnay Jenő.
Gabriella	Benkőné	Sofinszky	Grözö A.
Ily. Jeanyuk	Neogrady D.	Marcika	Mucsi Anna.
Hekuba	Huszár K.	Tamáska	Csáki Ferenc
Marga, neje	Díósy Nusi.	Fényház Mór	Kulcsár L.
Pedórá János	Vass Jenő.	Musa	Várnainé.

Kezdete este 1/8 órákor.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma pénteken 1912. január 19-én:

1. Seta a természetben. Természet után. — 2. Tönkremenve. Dráma. — 3. A görög hadsereg. Látványosság. — 4. A félelem. Szenzációs dráma. — 5. Toto a lasszodobók királya. Kacagtató.

6. A rablóvezér menekülése. Szenzációs amerikai dráma Sláger kép.

7. Lemke, mint nevelő. Kacagtató.

Az előadások kezdete délután fél 6 órától folytatásigossan 11-ig tartanak.

Belépők: Fehély ülésenként 1 kor. Zártak 1 kor. 1-2 hely 40 fillér, III-ik hely 60 fill., IV-ik hely 20 fill.

A helyek keretnek a zónákban kálap nélkül megjelölve.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruházár. — Buffet.

URANIA

szertésűség estébe.

(Máró Timonyi-szob. 1. szám, Szabadmagyar-műveltség.)

Ma pénteken, 1912. január 19.

1. Vegyes hírek. Komikus. — 2. Ünnepek Stockholm. Látványosság. — 3. Kellomen betű. Humoros.

4. Quasimodó, a Notredamai toronyőr. Világosdalmi szenzáció Hugó Viktor hasonló című regénye után. 3 felvonásban. 2000 méter hossza.

Szertésűség é. a. fél 6 órától kezdve este 11 óráig.

Belépők: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 40 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 30 fillér.

szertésűség szertésűség szertésűség

NYILTÉR.*

Limbbeck János és fia

első magy. kir. szab. érekeperő-gyára és temetőrendező-intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alulírottak mély fájdalommal jelentjük, hogy a legjobb anya, nagynya, anyós, áldott testvér és rokon

özv. nádoszi Nádosy Endréné
szül. Grötschel Ida,

folyó évi január hó 17-én, délután 1/2 1 órákor, életének 62. évében, hosszas szenvedés után, sz. Urban csendesen elhunyt.

A boldogult hült teteme január 19-én délután fél három órákor fog Csiky György-utca 10. számú házból a helybeli felső-temetőben az ág. evang. hitv. szer-tartása szerint, örök nyugalomra tetetni.

Áldás és béke lengjen drága porai felett!

Arad, 1912. január hó 17-én.

Nádosy Irén, Thuriki Thuránszky Károlyné szül. Nádosy Livia, Nádosy Ella, gyermekel. Thuriki Thuránszky Károly, veje. Klein Károlyné szül. Grötschel Livia, nővére. Klein Károly, Schöbl József, sógoral. Gotthard Endre, Thuránszky Thámér, unokái.

297

Gyermekeknek

3875

A legkiválóbb tápanyag-egészségességek és gyerekeknek, a fejlődésben visszamaradt gyermekeknek minden korban. Mészegek az izom- és csontképződést, megóvják és elejét veszi, mint semmi más szer, a hasmenésnek, a hányásnak, a köhögésnek és a bélhurtnak.

Legújabb divatu
 estélyi és alkalmi **cipők**

Valódi amerikai ut-
 cai, vadász, sár- és

hó cipők.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPOK.

Egységárban.

1916

K 16.50 és K 20.50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul

Es minden évben egy-
esetben kiadásuk ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József t. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Számvetés: 257. sz.

Apró hirdetések felvételének a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján történő felvételével — a szövegen a szöveg elő — vagy levélbélyegekkel. Tudakozódással a hirdetés árát mindenkor küldendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jelölt leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, és esetében, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szöveg száma szerint számítható. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a közlésben elhelyezésével jelszók. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatalban, kivételre díjtalanul megismerkedni. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

Központi Cafe

auf diesem Blatte aufmerksam
gemachte Dame ersuche ich um
Mitteilung wann Vorstellen gesche-
hen kann. Antwort unter „Fremder“
an die Administration erbeten. 274

Erő!

2 intelligens 20-30 éves szerény,
jó gazdaasszonynak való leányt
férjhez adnék. Hozomány csekély.
Komoly levelek lesznek figyelembe
véve. Arad, főposta „Protekcio
20-30“ jelige alatt kérek. 296

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és
Weisznál. 1-5251

OKTATÁS.

Szép fogakat

Ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek
és Weisz Dentolin fogcsermje. 1-5251

Február 1-én

új gépirási, gyorsírási és könyv-
viteli tanfolyam veszi kezdetét. Tar-
3 hónapig. Beiratkozni az egyes
szakaszokra is lehet. Díjtalan,
biztos állásközvetítés. Jelentkezni
lehet Ziffer Sándornál, József t.
herceg-ut 7. 4904

Ha pecsétet a ruhája

csak a „Purinált“ használja. Vojtek
és Weisz-tól. 1-5251

INGATLAN.

Eladó

S-Határ-utca 16. számú ház, 5
utcai szoba és mellékhelyiségek.
Bővebbet Aulich Lajos-utca 13.
szám. 119

Téglagyárnak

30 holdas terület, közvetlen a vá-
ros közelében, kerestetik. Ajánla-
tokat kér Mérnöki iroda Budapest,
Vörösmarty-utca 53. földszint 2.
271

ALKALMAZÁST NYER.

Intelligens elárultatónő

felvétetik Ingusz I. és Fia könyv-
kereskedésében, Weitzer-utca. 272

Intelligens elárultató leány

azonnal alkalmazást nyer Krausz
Paulin könyv- és papirkereskedé-
sében. 269

ALKALMAZÁST KERES.

Több évi

kereskedelmi gyakorlattal bíró, iro-
dai teendőkhöz és pénztárkezelés-
ben jártas leány azonnali vagy
február hó 1. belépésre állást
keres. Szíves ajánlatok. „Pontos“
jeligére e lap kiadója kéretnek.

Állást keres

egy kereskedelmi tanfolyamot vég-
zett leány. Cím a kiadóhivatal-
ban. 221

Házvezetőnőnek

vagy anyahelyettesnek ajánlkozik
uruló. Pusztára vagy városba. Ért
baromfi tenyésztéshez, tejkezelés-
hez, főzéshez, varráshoz. Cím a
kiadóhivatalban 270

ÜZLETEK.

Kiadó

szokás üzlethelyiség, szép világos,
egyanott 2 butorozott utcai szoba
Luther Márton-utca 1. sz. a., eset-
leg azonnal is átvehető. 5183

KIADO LAKÁS.

Modern

3 szoba, fürdőszoba, üvegezett fo-
lyosó és mellékhelyiségekből álló
utcai lakás május 1-re kiadó.
Bővebbet Dr. Angel Istvánnál,
Városháza. 258

Lakás fertőtlenítést

legolcsóbban, legjobban végezheti
Vojtek és Weisz fertőtlenítő sze-
reivel. 1-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tolnai Világlapja 1912-re.

3. füzeté nálam már megjelent
Minden pénteken egy üzlethelyi-
ségben, mint kívánatra házhoz
szállítva összes kedvezményekkel
eredeti árban kapható. 112000 köte-
tes elsőrendű kölcsönkönyvtár cse-
kely kölcsöndíj mellett Krausz
Paulin, színház-épület. 4481

Tégla!

25.000 drb. jó minőségű III-ad ren-
dű téglát azonnali szállításra eladó.
Ertekezhetni lehet József főherceg-
ut 13. sz. Gábor, építészeti irodában.

Dívatlevélpapírok

legújabb, legszebb kivitelben dobo-
zoként 8—, 6—, 4— és 2—
korona helyett 4—, 2— és 1 kor-
náért árusítatnak, amíg a készlet
tart Ingusz I. és Fia könyv- és
papirkereskedésében, Weitzer-utca.
Telefon 517. Helybeli képeslapok
darabja 4 és 2 fillér. Képes mű-
vészártyák szállított árban. 555

Üzleti könyvek

és irodaszerek legutányosabban
Pichler Sándornál Szabadság-tér
1. sz. kaphatók. 2551

Használt

jó karban levő teljes hálószoba
butor olcsón eladó. Bővebbet a
kiadóhivatalban. 239

A borvédő

megvédi csapon álló megkezdett
borát ecetesedés, virágzás és min-
dennemű borbetegségek ellen. Voj-
tek és Weisz. 1-5251

Villanyvilágítás

felszerelés eladó, u. m. egy benzin
motor, dinamó, kapcsoló-tábla és
lámpák. Cím a kiadóban. 281

A világhírű Nachtmann gyógy-
szerész vegy. prep.

Egészségi gyapot dohányzóknak
és ezen gyapottal ellátott eredeti
vegy. prep. Antinikotin „Hygea“
cig. hüvelyek kaphatók kizárólag

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Egyetlen szer tudományosan be-
bizonyítva nikotin ellen.

1 doboz 60 fillér 291 Világsszabadalom.

KÖLÖNFÉLE.

Ügyes kártyák

ajánlkozik e szakmába bármely
kártyos munkák pontos és kitűnő
elvégzésére, egy saját műhelyé-
ben, mint házhoz is, legolcsóbb
árak mellett. Vidékre árféltetés
nélkül. Stáhl M., Thököly-tér 7. sz.
2237

Kopott parket

tűlkörfényes lesz, ha azt Vojtek és
Weisz parket-pastájával dörzsöl
fel. 1-5251

Épület és díszmű bádóga

munkákat legutányosabban készí-
t egy helyben, mint vidéken Diamant
lenő Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán
(Polgári iskolával szemben.) 8681

Minden ragyog,

ha Raport fémtisztítót használ, Voj-
tek és Weisz-tól. 1-5251

Erzsébet királyné köruton

(az igazságügyi palota mel-
lett) épült új házban 1—
szobás

modern lakások,

műhely és raktárnak alkal-
mas pincék

május 1-re kiadók.

Felvilágosítást ad József-
főherceg-ut 18. szám alatt
a házmeister. 87

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Al. Péter-utca 2. (1. emelet)

**Ernyő, fűző, egyenes-
tartó és haskötő kü-
lönlegességek készítője**

Varga D. Dani
Arad, Andrassy-t. 20
Telefon 808. szám. 247